

REDAKTÖR

“UZAY”AN KOL BİZDEN OLSUN

**Siyasette
kadın olmak
engelli
koşuya
benziyor**

20

**“Sayfalarını
koparıp
fiilen yemek
istediğim
eserler
olmuştur”**

25

**Başkent’in
yanı başında
bir turizm
ilçesi:
ÇAMLIDERE**

34

MODALife

%40
DAHA UYGUN

1 GÜNDE
TESLİM

*Stoklarda hazır bulunan ürünlerimiz için geçerlidir.

koltuk takımı *Bella*

İbrahim GÖKDEMİR

1980'Lİ YILLARDA ASTRONOT OLMAYI HEDEFLEREMEK

Yıl 1985. Henüz ilköğretim çağlarındayım. Öğretmenlerimiz tarafından verilen bir ödevi araştırıyorum. Uzaya ilk çıkan insan kimdir?

Tabi ki o zamanlar Google diye bir şey yok. internet yok. ekrana yazayım hemen bilgiye ulaşayım. Ders kitaplarım arasında sorunun cevabını arıyorum ancak bir türlü bulamıyorum. Kaynaklar sınırlı. Benden birkaç üst sınıfta bulunan arkadaşlarıma yanına gidiyorum. Sorunun cevabını aramaya çalışıyorum. Onlar kendi ders kitaplarından açarak o sorunun cevabını okudular bana.

Sovyetler Birliğinden Yuri Gagarin Uzaya giden ilk insan sorunun cevabı. O günün teknolojiyle siyah beyaz bir astronot fotoğrafıyla Yuri Gagarin'in resmini de görüyorum arkadaşlarıma kitaplarından.

İşte o gündür bugündür Yuri Gagarin'in astronot kıyafetiyle gördüğüm o fotoğraf hafızamdan hiç silinmedi.

Astronot olma hayali kurdum. Bugün dahi "çocukluk hayalin neydi" diye soranlara "astronot" olmak diye cevap veriyorum. Bunu defalarca kendi çocuklarıma da anlatmışlığım ve "benim hayalimi belki birgün siz gerçekleştirirsiniz" diye astronot olmalarını tavsiye etmişliğim bile vardır.

Tabi ki çocukluk hayali hayalden öteye gidemedi. Çünkü, Türkiye'nin o yıllarda "Uzay" diye bir gündemi yoktu. Ancak, Türkiye'nin eninde sonunda bir gün Uzay gündemi oluşturacağından hiç şüphem olmadı.

İşte o gün geldi. Şubat ayı içerisinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Türkiye'nin Uzay hedeflerini açıkladı. Hatta 2023 yılında Uzay'a ilk astronotu göndereceğimizi söyledi.

Demek ki o gün bugünmiş. Benim hayalim olmadı, ama Ülkem'in gündeminde Uzay var. Çocukluk hayalim kendi adıma gerçekleşmeye de gelecek nesil çocuklar için hayal olmaktan öteye hedef haline gelecek.

Emeği geçen herkese sonsuz teşekkürler...

KADIN SİYASETÇİ

Mart ayının en önemli gündemlerindendir, 8 Mart Dünya kadınlar günü. O güne özel etkinlikler düzenlenir, kadınların sorunları o günde daha ayrı bir işlenir her yerde. Özellikle Kadına şiddet konusunda özel haberler yapılır.

Redaktör Haber dergisi olarak bizlerde Mart sayımızda "Kadın siyasetçi" konusunu işledik. Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç'i sayfalarımıza konuk ettik. Sözlerinden oldukça etkilendik. Milletvekili seçildikten sonra Bursa'da ki evini hiç bozmadan Ankara'da da ev açmak zorunda kalmış. Röportajımızın ayrıntılarında da okuyacağınız müthiş cümleleri var Emine Yavuz Gözgeç'in. Siyasette kadın olmayı engelli koşuya benzetiyor ve ekliyor...

Devamını röportajımızda okursunuz artık.

Kalın sağlıcakla...

Gara sonrası 15

Sincar operasyonu,
PKK/YBŞ ve
İran destekli milisler 16

Manolya Gürocak'ın
Sağanak Romanına Bakış 24

Duygusal açlık ve
tutumlarımız 29

Ülkenin kilit taşı 40

28 Şubat Postmodern darbe ve
Z kuşağı 44

Yıl: 5 – Sayı: 55 – Mart 2021

Yayın Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü
İbrahim GÖKDEMİR

Yayın İdare Merkezi:
Kızılay Mah. GMK Bulvarı 12/180
Çankaya-ANKARA
Tel-Faks: 0312 384 11 86
GSM: 0536 362 36 85

www.redaktorhaber. com
redaktorhaber@gmail. com

Yayın Kurulu:
İbrahim Eksilmez
İsmail Tekpınar
Salih Kurnaz
Nedim Yüksel Çakır
İlhan Koç
Ayşe Hicret Karakaya

Yayın Türü: Yaygın süreli yayın
Basım Tarihi: 01.03.2021
Ücreti: 40 TL

Basıldığı Yer:
Desen Ofset A.Ş.
Birlik Mah. 448. Cad. 476. Sk. No: 2
Çankaya/ANKARA
Tel: 0312 496 43 43

4 İNŞALLAH AY'A GİDİYORUZ

12 UZAY'DA DÜNYAYA YETECEK KADAR ALTIN VAR...

18 DEVLETİ KARALAMAK TERÖR ÖRGÜTÜ PKK'YI AKLAMAKTIR

30 KOVİD-19 AŞISINDA REKABET KIZIŞIRKEN KÜRESEL EŞİTSİZLİK DERİNLEŞİYOR

42 ANKARA'YI KIRIKKALE'YE BAĞLAYACAK DEV PROJEDE KURALAR ÇEKİLDİ

43 KAR TARIMA CAN SUYU OLDU

46 DİZEL OTOBÜSÜ ELEKTRİKLİ OTOBÜSE DÖNÜŞTÜ

İNŞALLAH AY'A GİDİYORUZ

İnşallah Ay'a gidiyoruz
Cumhurbaşkanı Recep
Tayyip Erdoğan, "Bugün
yeryüzünde adaleti tesis
etmenin yolu gökyüzünde
güçlü bir şekilde var
olmaktan geçiyor." dedi.
Cumhurbaşkanı Erdoğan,
Beştepe Millet Kongre
ve Kültür Merkezi'nde
düzenlenen Milli Uzay
Programı Tanıtım
Toplantısı'nda yaptığı
konuşmada, Türkiye adına
tarihi bir dönüm noktasına
şahitlik etmek üzere bir
araya geldiklerini söyledi.

Uzun süreli bir planlama ve çalışmanın ürünü olan Türkiye'nin ilk Milli Uzay Programını dünyaya ilan edeceklerini dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bu program, gerçekçi ama bir o kadar da rekabetçi hedefleri kapsayan içeriğiyle ülkemizin uzaydaki yol haritası olacaktır. Küresel uzay yarışında, ülkemizi üst liglere taşıyacak bu yol haritasının başarıyla hayata geçmesini diliyorum." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 18 yıldır Allah'ın kendilerine güzel hizmetler, yatırımlar, atılımlar vesilesiyle milletin huzuruna çıkmayı nasip ettiğini belirterek, "Bugün de evlatlarımız adına, geleceğin Türkiye'si adına yine bir büyük projenin heyecanı ile karşınızda bulunuyorum. Yüzyıllar boyunca yeryüzünde adaletin, ahlakın ve barışın öncülüğünü yapan medeniyetimizin gökyüzündeki yolculuğuna kapı aralıyoruz." dedi.

Türkiye'nin uzaydaki hak ve menfaatlerini nasıl koruyacaklarını ve gelecek 10 yılı nasıl şekillendireceklerini açıklayacaklarını söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Paylaşacağımız hedefler, bir hayal ürünü değil, havacılık ve uzay teknolojilerinde bugüne kadar başardıklarımızın bir üst noktaya taşınmasıdır." ifadelerini kullandı.

"UYDU ÜRETME KABİLİYETİNE SAHİP SAYILI ÜLKELER ARASINA GİRDİK"

Türkiye'nin kozmik rekabetteki mücadelesinin 1985'ten bu yana sürdüğüne işaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları söyledi:

"Bu mücadelenin asıl altyapısını ise son 18 yıldaki yatırımlarımızla oluşturduk. Hamdolsun bugün her alanda olduğu gibi uzay çalışmalarında da insan kaynağı, tasarım ve mühendislik kabiliyetleri açısından çok daha güçlü bir Türkiye var. Ülkemizi kendi uydularını geliştirebilen, üretebilen, test edebilen bir seviyeye çıkardık. Kendi imkanlarımızla ürettiğimiz

ve 2012 yılında uzaya fırlattığımız istihbarat uydumuz GÖKTÜRK-2 bunun ilk örneklerinden biridir. Böylece dünyada uydu üretme kabiliyetine sahip sayılı ülkeler arasına girdik. Şimdi sırada GÖKTÜRK-3 var. Gece ya da gündüz fark etmeksizin her türlü hava şartında yüksek çözünürlüklü görüntü elde edebilecek bu uydumuzun planlama çalışmalarına devam ediyoruz."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, yeni uydu çalışmalarına ilişkin şu bilgileri verdi:

"TÜBİTAK Uzay tarafından geliştirilen ilk yerli ve milli yüksek çözünürlüklü yer gözlem uydumuz İMECE'nin de entegrasyon işlemleri tamamlandı, testleri sürüyor. İnşallah 2022 yılında bu uydumuzu da uzaya fırlatılacağız. İMECE yörüngeye yerleştiğinde tüm kurumlarımızın görüntü ihtiyacını karşılayacak metre altı çözünürlükteki ilk milli gözlem uydumuz olacaktır. Gözlem uydularında kazandığımız tecrübeyle haberleşme uydularını da kendi imkanlarımızla üreterek bu kabiliyete sahip 10 ülkeden biri olmakta kararlıyız. Bilindiği gibi geçtiğimiz ay başında başarılı bir şekilde uzaya fırlattığımız Türksat 5A uydusu ile faal haberleşme uydularımızın sayısını 4'e yükselttik. İnşallah yerli ve milli imkanlarla ürettiğimiz ilk haberleşme uydumuz Türksat 6A'yı da 2022'de uzaydaki yörüngesine yerleştireceğiz."

"BİLGİLERİN GÜVENLİĞİNİ DE TAMAMEN SAĞLAMIŞ OLACAĞIZ"

Uydu entegrasyonu kadar önemli bir husus olan uydu teknolojilerinin alt bileşenleri ve yazılımlarını üretmek noktasında da yoğun çalışmalar içerisinde olduklarını dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Yüksek çözünürlüklü uzay kamerası, yeni nesil uçuş bilgisayarı ve yazılımları, elektrikli itki motoru, yönlendirilebilir anten, tepki tekeri, yıldız izler, güneş algılayıcı gibi birçok kritik alt sistemi özgün olarak geliştirip ürettik. Önümüzdeki süreçte Türk

mühendislerinin yerli yazılımlarıyla birlikte uydulardan elde ettiğimiz bilgilerin güvenliğini de tamamen sağlamış olacağız." diye konuştu.

Türkiye'nin uzay alanındaki kurumsal kapasitesine de büyük önem verdiklerini söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Roketler, uydular, yer sistemleri ve daha nice için kurduğumuz modern altyapılar sayesinde fikirden ürüne kadar ihtiyaç duyulan tüm imkanları sağlayabiliyoruz. TÜBİTAK Uzay, TÜBİTAK SAGE, Delta ve ASELSAN, TUSAŞ, Roketsan, Türksat ve İTÜ başta olmak üzere birçok kuruluşumuzun altyapılarında önemli projeler yürütülüyor. Uzay ve roket test merkezlerimiz, uzay sistemleri tasarım ve test laboratuvarlarımız, uydu haberleşme ve uzaktan algılama, araştırma merkezlerimiz, yer kontrol istasyonlarımız, optik sistemler araştırma ve uygulama altyapılarımızda her geçen gün daha yetkin hale geliyoruz." dedi.

Uzay sistemleri alanında montaj, entegrasyon ve test hizmetleri sağlayan uluslararası bir oyuncu konumunda olduklarını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti:

"Çok az sayıda gelişmiş ülkenin sahip olduğu Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkezimiz, 2015 yılından beri bu görevi yürütüyor. Uydu bileşenlerinin radyasyona dayanıklılığının test edildiği Türkiye'nin ilk parçacık radyasyonu test altyapısı olan ODTÜ Saçılmalı Demet Hattı'nı 2019 yılında hizmete aldık. Şu anda en önemli eksikimiz fırlatma konusudur. Kendi ürettiğimiz uyduları kendi roketlerimizle uzaya fırlatacak seviyelere henüz gelemedik ancak bu konuda da önemli adımlar attık. Geçtiğimiz yıl Roketsan Uydu Fırlatma, Uzay Sistemleri ve İleri Teknolojiler Araştırma Merkezinin açılışını yaptık. Burada mikro ve mini uyduların kendi roketlerimizle uzaya fırlatılması çalışmalarını yürütüyoruz. Nitekim ilk yerli sonda roketimiz, 136 kilometre irtifaya çıkarak uzay sınırını

aşmış durumdadır. İnşallah bu merkezde daha ileri çalışmalara ve başarılarla imza atarak, Milli Uzay Programı'ndaki hedeflerimize çok daha kolay ulaşacağız.”

Türkiye'nin uydu teknolojilerinin yanı sıra astronomik gözlem noktasında da önemli altyapılara sahip olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin modern anlamdaki ilk gözlemevi olan TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi'nin, ülkenin en büyüğü olan 1,5 metre çapında teleskopu bünyesinde barındırdığını kaydetti.

Erzurum'da Karakaya tepeleri üzerinde 3 bin 170 metre yükseklikte Doğu Anadolu Gözlemevi'ni inşa ettiklerini dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu tesis tamamlandığında 4 metre çapındaki Türkiye'nin en büyük optik ve ilk kızılötesi teleskobunun devreye alınmış olacağını ifade etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, sadece TÜBİTAK aracılığıyla son 18 yılda uydu, uzay, fırlatma sistemleri, uzay ekipmanları konularında kamu ve akademi dünyasında 56 projeye toplam 2,1 milyar lira kaynak sağladıklarını aktararak, Türkiye'nin “Uzay ve Havacılık” temalı ilk bilim merkezi olan Gökmen Uzay ve Havacılık Eğitim Merkezini 2020'de Bursa'da hizmete açtıklarını hatırlattı.

Bu tür yatırımlarla, uzay çalışmalarının gençler ve araştırmacılar nezdindeki cazibesini artırmayı ümit ettiklerine işaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle konuştu:

“Biz, astronomi, matematik ve tıp gibi temel bilimlere öncülük etmiş, çığır açmış bir medeniyetin mirasçılarıyız. Türk ve Müslüman alimlerin asırlar önce yaptığı çalışmalar sayesinde bugün uzay çağını konuşabiliyoruz. Güneşin kendine özgü hareketi olduğunu ilk keşfeden, Batılıların ‘Alfraganus’ adıyla bildiği ilk Türk ve Müslüman astronom El Fergani'dir. Andromeda gök adasını ilk kez gözlemleyen Batı dünyasında ‘Azopi’ adıyla tanınan El Sufi'dir. Jeodezi biliminin kurucusu, yer çekimi fikrini Newton'dan 7 asır önce dile getiren, güneşin hareketlerinden mevsimlerin başlangıç dönemine hesaplayan ve yaşadığı asra ismini veren El Biruni'dir. Gök cisimlerinin yere olan uzaklığını, yerkürenin eksenindeki eğikliğini günümüz hesaplamalarına en yakın değerde bulan, İstanbul'un enlem ve boylam derecesini belirleyen Ayasofya'nın ilk müderrisi Ali Kuşçu'dur.”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, haberleşme, kontrol, denge kurma ve ayarlama bilimi olarak bilinen sibernetiğin kurucusu, su saatlerinden şifreli anahtarlara kadar birçok otomatik mekanizmayı tasarlayanın El Cezeri olduğunu aktardı.

Trigonometri ilminin babası, sinus, kosinus, tanjant ve kotanjantın tanımı ve ispatlarını yapan, ekliptik ile Ekvator arasındaki mesafeyi ilk kez gerçeğe en yakın hesaplayanın Takiyüddin olduğunu bildiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, gökkuşağı ve halen oluşumunu inceleyen, optik bilimi ve astronomi alanında döneminin en büyük otoritesi olan Mirim Çelebi olduğunu dile getirdi.

“YAPACAĞIMIZ ÇOK İŞ VAR”

“Adlarını burada saymadığım binlerce bilim insanımızın başarılarıyla gurur duyuyoruz. Biz, işte bu alimleri yetiştiren toprakların evlatlarıyız.” diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle konuştu:

“Bu gerçekleri asla unutmayacağız ama şunu da bileceğiz ki bizim daha yapacağımız çok iş var. Bu büyüklerimize layık olmak için yapacağımız çok iş var. Pozitif

bilimlerdeki üstünlüğün son yüzyıllarda Batı'ya geçerek onları kalkındırdığını elbette biliyoruz. Coğrafi keşiflerle değişen güç dengelerinin farkına varmada geç kaldık ve bunun bedelini ağır şekilde ödedik. Ama bugün dünya yeni bir değişimin, yeni bir dönüşümün arifesindedir. Yeni dönemde güç dengelerini, uzay keşiflerinin, bu alandaki yeni teknolojilerin belirleyeceği açıkça görülüyor. Milli teknoloji hamlesi vizyonumuzla Türkiye'yi kritik ve özgün teknolojilerin üreticisi yapma hedefimize kilitlenmemizin sebeplerinin en başında bu gerçeği görmemiz geliyor. Şuur, özgüven ve adanmışlığa sahip olduğumuzda erişemeyeceğimiz menzile, aşamayacağımız engel olamaz bunu böyle bilelim."

"Bu anlayışla, doğru zamanda insansız hava aracı ve silahlı insansız hava aracı teknolojilerine yatırım yaparak sahada oyunu değiştiren tarafta yer almayı başardık." ifadesini kullanan Cumhurbaşkanı Erdoğan, bunu başaranları tebrik etti.

"TÜM DÜNYANIN GÖZÜ ÜZERİMİZDE"

Bu akşam gerçekleştirilen etkinliği hazırlayan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ve ekibini tebrik eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Tüm dünyanın gözü üzerimizde. Niye bu kadar saldırıyorlar, neden? 'Çılgın Türkler geliyor' diyorlar. Milli elektrikli otomobil için de doğru zamanda adımlar attık. Bu konuda da Türkiye en çok konuşulan, takip edilen ülkeler arasındadır." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, şimdi de uzay çalışmalarında doğru zamanlama ile doğru adımları atarak hareket etme kararlılığını ortaya koyduklarını belirterek, şöyle konuştu:

"Temsil ettiğimiz medeniyetin dünyaya yeniden öncü olabilmesi, Türkiye'nin uzay yarışındaki kat edeceği mesafeye bağlıdır. İnsanlığın bir kısmının değil, tamamının barışa ve huzura kavuşması için medeniyetimizi yeniden şahlandırmak mecburiyetindeyiz. Asırlar boyunca

topraklarına her ayak basan tarafından sömürülen Afrikalı kardeşlerimiz için bunu başarmak mecburiyetindeyiz. Şu anda bakıyorum da Fransa'nın başındaki zat durmadan bana saldırıyor. Senin benle ne işin var? Sen önce Cezayir'in hesabını ver. Senin büyüklerin Cezayir'de 1 milyon insanı öldürdü, onun hesabını ver. Sen önce Ruanda'nın hesabını ver, 100 binlerce insanı öldürdünüz. Ama Türk'ün ve Türkiye'nin ne de ecdadımızın geçmişinde böyle bir şey söz konusu değil. Bizim ellerimizde kan yok ama sizde kan var. Sürgünlerle yerinden, yurdundan edilen, dinini, dilini, ismini değiştirmeye zorlanan Asyalı kardeşlerimiz için bunu başarmak mecburiyetindeyiz. Gettolara sıkıştırılmış, faşizmin ve suç şebekelerinin insafına bırakılmış Batılı kardeşlerimiz için de bunu başarmak mecburiyetindeyiz."

Türkiye'nin Libya'dan ve Azerbaycan'dan askerini çekmesinin istendiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, "30 yıldır Azerbaycan'da tüm Karabağ'ı işgal altında tuttunuz. O topraklar

kimindi? O topraklar Azerbaycanlı kardeşlerimizindi. Bu toprakları işgal altında tuttunuz. Şimdi kendi göbeğini, Azeri kardeşlerimiz kesti ve biz de elimizden gelen desteği verdik ve böylece Karabağ sahiplerinin eline geçti.” ifadesini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Macron şimdi haber gönderiyor, ‘Libya’dan Türkiye askerini çeksin.’ Sen önce bize bu akli vereceğine bunu kendine sakla, bak orada Çad’ın, Mali’nin, Wagner’in askerleri var, siz onları oralardan çekin. Onları çekin ondan sonra sizinle bunları konuşalım. Biz, Askeri ve Güvenlik İşbirliği anlaşmamız olan Libya ile anlaşmamızın gereğini yaptık ve sadece orada eğitim için varız. Eğitimin dışında değil.”

“BUGÜN YERYÜZÜNDE ADALETİ TESİS ETMENİN YOLU, GÖKYÜZÜNDE GÜÇLÜ BİR ŞEKİLDE VAR OLMaktan GEÇİYOR”

Bugün yeryüzünde adaleti tesis etmenin yolunun, gökyüzünde güçlü şekilde var olmaktan geçtiğini bildiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, Yahya Kemal Beyatlı’nın “Kökü mazide olan atiyim.” sözlerini hatırlattı.

“Geçmişimizden aldığımız güçle, kökümüzden beslenerek geleceğe bakacağız.” diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Mehmet Akif Ersoy’un “Bir zamanlar biz de millet, hem nasıl milletmişiz: Gelmişiz dünyaya millet, milliyet nedir öğretmişiz.” dizelerini okudu.

“Biz böyle bir milletiz.” ifadesini kullanan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti:

“Teknolojik kapasitemizi geliştirmek ve buradan doğacak ekonomiden faydalanmak için uzayda da olacağız. Şu anda uzayı görüyorum ve bambaşka görüyoruz. Elde ettiğimiz tecrübe ve birikimi bilim, sanayi ve teknoloji ekosistemimize aktarabilmek için uzayda olacağız. Onun için, daha çok çalışacağız. Yapacağımız çok iş var. Güçlü ve bağımsız bir Türkiye’nin yerini, sadece dünyada değil, uzayda da

tahkim edeceğiz. İşte bu vizyonu yürütecek olan kurumumuz Türkiye Uzay Ajansıdır. Bu kurumumuz, uzay alanında birikmiş kabiliyetlerimizi, tek çatı altında koordine etmek ve bu alanda yeni, güçlü bir sinerji oluşturmak için yola çıktı. İlk görevi Milli Uzay Programı hazırlamak olan Ajansımız kamu kuruluşlarından özel sektöre, üniversitelerden uluslararası ortaklara kadar, tüm paydaşların katkısı ile çalışmasını tamamladı.”

10 YILLIK HEDEFLERİ AÇIKLADI

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Milli Uzay Programı’ndaki hedefleri gerçekleştirmek için hangi kaynak ve yetkinliklere sahip olunması gerektiğini, adımları ne zaman ve ne şekilde atacaklarını belirlediklerini aktararak, “Şimdi Türkiye’nin uzaydaki 10 yıllık vizyon, strateji, hedef ve projelerinin yer aldığı Milli Uzay Programımızı bugünlerde meşhur olan sloganı ile tüm dünyaya ilan ediyor ve diyorum ki ‘Gökyüzüne bak, Ay’ı gör.’” açıklamasında bulundu.

“Milli Uzay Programı’ndaki birincil ve en önemli hedefimiz Cumhuriyetimizin 100’üncü yılında Ay’a ilk teması gerçekleştirmektir. İnşallah Ay’a gidiyoruz. Hazırlıklarına başladığımız Ay Programı ile bu hedefi iki aşamada tamamlamayı planlıyoruz.” diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle konuştu:

“İlk aşamada, 2023 yılı sonunda yakın Dünya yörüngesinde ateşleyeceğimiz kendi milli ve özgün hibrit roketimizle Ay’a ulaşarak sert iniş gerçekleştireceğiz. Uzay aracımızı yakın yörüngeye çıkaracak ilk fırlatmayı uluslararası iş birliği ile hayata geçireceğiz. Bu görevi tamamladığımızda hem Ay’a ulaşmayı başaran ülkelerden biri olacağız hem de ikinci aşama Ay misyonu için gerekli bilgileri toplamış olacağız. 2028’de hayata geçirmeyi planladığımız ikinci aşamada ise aracımızı yakın yörüngeye çıkaracak ilk fırlatmayı bu kez kendi milli roketlerimizle yapmayı hedefliyoruz. Ay’a yumuşak iniş gerçekleştireceğimiz bu aşamayı da tamamladığımızda Ay’da bilimsel faaliyetler yapabilen sayılı ülkelerden biri konumuna geleceğiz.

Böylece, medeniyet coğrafyamızın da sembolü olan hilali, al bayrağımızla Ay'a göndermenin gururunu milletimize yaşatacağız. Hazırlıklarına başladığımız Ay Programı, fırlatma, roket ve kontrol teknolojilerindeki atılımlarımız için bir kaldıraç görevi görecektir.

Bu program yüksek radyasyona dayanıklı teçhizat teknolojilerinden haberleşmeye, otonomiden yapay zekaya kadar birçok alandaki çalışmalara zemin oluşturacaktır. Böylece yerli ve milli olarak geliştirdiğimiz alt sistemlerin ticarileştirilmesinin de önü açılacaktır. Tabii bu oldukça zor ve riskli bir görevdir. Yakın zamanda Ay'a iniş denemeleri başarısızlıkla sonuçlanan ülkeleri hepimiz gördük. Türk mühendislerinin inşallah bu görevi başaracaklarına tüm kalbimle inanıyorum."

Milli Uzay Programı'ndaki ikinci hedefi "yeni nesil uydu geliştirme alanında dünya ile rekabet edebilecek ticari bir marka ortaya çıkarmak" olarak açıklayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin sahip olduğu uydu üretim kabiliyetlerini Türkiye Uzay Ajansı koordinasyonunda kurulacak tek milli şirket bünyesinde birleştireceklerini söyledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Halihazırda uydu ve uydu alt sistemlerinin üretim faaliyetleri birden çok kuruluş tarafından yürütülüyor. Bunu tek çatı altında toplayarak, hem uydu üretim süreçlerinde tam eş güdümü yakalayacak hem de insan kaynağı başta olmak üzere tüm imkanlarımızı daha verimli şekilde kullanacağız. Bu sayede rekabet gücümüzü artırarak, dünyadaki uydu pazarından daha fazla pay elde etmeyi planlıyoruz. Tek elden yürüteceğimiz, yerli uydu geliştirme programlarıyla, uzaydaki hedeflerimizle uyumlu olarak, yeni uydu ihtiyaçlarımızı da çok daha verimli bir şekilde gidereceğiz." diye konuştu.

Milli Uzay Programı'ndaki 3'üncü hedefin Türkiye'ye ait bir bölgesel konumlama ve zamanlama sistemi geliştirmek olduğunu belirten

Cumhurbaşkanı Erdoğan, sivil ve askeri amaçlı navigasyon ihtiyaçları için kullanılan bu uydu teknolojisine dünyada yalnızca 6 ülkenin sahip olduğunu hatırlattı.

Uyduları yer sistemleri ile kullanarak yenilikçi bir yöntemle oluşturulacak sistem hakkında bilgi veren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Kendi bölgesel konumlama sistemimiz sayesinde, büyük riskler barındıran dışa bağımlılıktan kurtulacağız. Bu hedefi başardığımızda savunma, tarım, şehircilik ve otonom araçlar başta olmak üzere kendi hassas navigasyon uygulamalarımızı geliştirebileceğiz." dedi.

"HEDEFİMİZ, UZAYA ERİŞİM SAĞLAMAK VE BİR UZAY LİMANI İŞLETMESİ KURMAK"

Böyle bir imkana sahip olmanın, Türkiye ile bölgedeki dost ve kardeş ülkelere de önemli avantajlar kazandıracağını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, 4'üncü hedefin ise uzaya erişimi sağlamak ve bir uzay limanı işletmesi kurmak olduğunu söyledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, uzayda bağımsız güç olmanın yolunun uzaya erişimden geçtiğini dile getirerek, şöyle devam etti:

"Yerli ve milli roketlerimizi dünya yörüngesine ağır faydalı yük taşıyabilecek olgunluğa erdirmemiz gerekiyor. İnşallah bunu da başaracağız. En önemlisi de bir uzay limanı işletmesine sahip olmaktır. Türkiye'nin coğrafi konumu ticari karlılık bakımından faydalı yük taşıyacak bir uzay limanı işletmesi kurmaya şu an itibarıyla uygun değildir. Bu nedenle uzay limanımızı en uygun coğrafyalardaki dost ve müttefik ülkeler ile birlikte kurmayı planlıyoruz. Uluslararası iş birlikleri ile bu misyonumuzu da en kısa sürede hayata geçirmekte kararlıyız."

"UZAY HAVASINA İLİŞKİN YETKİNLİĞİMİZİ ARTIRACAĞIZ"

Milli Uzay Programı'ndaki 5'inci hedefin uzay havası ya da meteorolojisi olarak tabir edilen

alana yatırım yaparak, uzaydaki yetkinliğin artırılması olduğunu açıklayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Uzayda ortaya çıkabilecek değişimler hayat alanımızı ve yer tabanlı teknolojik sistemleri olumsuz etkileme potansiyeline sahiptir. Kablosuz yayınlar, haberleşme ve navigasyon sistemleri, elektrik şebekeleri ve petrol boru hatları bu değişimden ciddi zararlar görebiliyor. Tüm bu etkileri izlemek ve modellemek üzere uzay havasına yönelik çalışmalar yürüteceğiz." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu sayede özellikle Türkiye'nin yeryüzü ve gökyüzündeki operasyonlarını daha güvenli hale getireceklerini anlatarak, 6'ncı hedefin de Türkiye'nin astronomik gözlemler ve uzay nesnelerinin yerden takibi konularında daha ileri bir seviyeye ulaşmak olduğunu belirtti.

Bu alanda artacak kabiliyetler sayesinde dünya yörüngesindeki nesnelerin kayıt altına alınması ve takibine katkı sunulacağını ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bu misyona yönelik halihazırda alt yapılarımız mevcuttur. TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi ile Doğu Anadolu Gözlemevi'ni birbirine entegre ederek tek bir ulusal araştırma altyapısı haline dönüştüreceğiz. Ülkemize kazandıracağımız radyo teleskoplar sayesinde bilim insanlarımız sırrı halen çözülememiş hızlı radyo patlamalarını çalışabilecekler." dedi.

Bu teleskopları tasarlayacak mühendislerin derin uzay programının haberleşme altyapısının da temelini atacağını anlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti:

"7'nci hedefimiz, ülkemizde uzay sanayi ekosistemini daha da geliştirmektir. Türk mühendisleri, bilim insanları ve müteşebbislerinin uygun alt yapıya sahip olduğunda, gerekli desteği aldığında neler yapabileceği artık tüm dünyanın malumudur. Savunma sanayinde elde ettiğimiz başarıları uzay alanına taşıyacak, burada da güçlü ve üretken bir ekosistem

oluşmasını sağlayacağız. Uzay Ajansımızın öncülüğünde kısa sürede buradan da yeni başarı hikayeleri çıkacağına inanıyorum.”

“UZAY TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGESİ KURACAĞIZ”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Uzay Programı’ndaki 8’inci hedefin bir uzay teknoloji geliştirme bölgesi kurmak olduğunu açıklayarak, sadece uzay alanında uydu geliştirebilen ve üretebilen ender ülkelerden biri olmayı yeterli bulmadıklarını söyledi.

Türkiye’yi uzay teknolojilerinin tüm alt bileşenlerini ticari olarak rekabet edebilir şekilde üretebilen bir ülke konumuna getireceklerini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Bu amaçla Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) bünyesinde yerli ve yabancı yatırımcılara ev sahipliği yapacak bir uzay teknoloji geliştirme bölgesi kuracağız. Burada yatırım yapacak olan firmalarımızı da çeşitli mekanizmalarla destekleyeceğiz. Özel sektörü önce güç olarak konumlandıracağımız Türkiye Uzay Ajansı’na da ev sahipliği yapacak bu merkezin yerini belirledik.” dedi.

Milli Uzay Programı’ndaki 9’uncu hedefin uzay alanında etkin ve yetkin insan kaynağının geliştirilmesi olduğunu söyledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Her alanda olduğu gibi uzay yolculuğumuzun da vazgeçilmezi insandır. Çocuk, genç, araştırmacı, bilim insanı, müteşebbis, teknisyen, mühendis ve diğer tüm kesimleri ile toplumumuzda uzay farkındalığını artırmak için ne gerekiyorsa yapacağız. YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığımız başta olmak üzere, ilgili kuruluşlarımızla özel programlar oluşturacak, bu alandaki nitelikli insan kaynağımızı artıracaktır.” dedi.

“BİR TÜRK VATANDAŞINI UZAYA GÖNDERMEYİ HEDEFLİYORUZ”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 10’uncu ve son hedefin, bir Türk vatandaşını uzaya göndermek olduğunu duyurarak, “Eminim ki birçok kişi bu hayali kurarak büyümüştür. Hatta belki aranızda halen bu hayalini sürdürenler var. Hatta belki bayanlardan bile ben adayım diyenler

vardır. Bak, Pelin Çift diyor ki ‘ben adayım.’ dedi.

“Uzaya bir vatandaşımızı göndermeyi, turistik gezi olarak değil, gelecek nesillere yol gösterecek bir bilim misyonu olarak tasarlıyoruz” diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, uzaya gitme niteliklerine sahip bir kişinin gönüllüler arasından seçilerek, gerekli eğitimleri almasını sağlayacaklarını ve uzaya göndereceklerini belirtti.

Bu sayede uluslararası uzay istasyonunun altyapısından da yararlanılacağını dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti: “Tabii benim özellikle burada bir şerhim var. Mademki bir vatandaşımız uzaya gidecek, artık astronot ya da kozmonot kelimelerine bir Türkçe karşılık bulmamız gerekiyor. Biliyorsunuz bu bizim hassas noktamız. Buradan dil bilimcilerimize bir çağrıda bulunuyor ve diyorum ki; ‘gelin Türk uzay yolcularına Türkçe bir isim bulalım.’ Tabii yalnızca dil bilimciler değil 83 milyon vatandaşımız da özgün fikirleriyle bu arayışa ortak olabilir.”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, saydığı hedeflerin her birinin iddialı ve zorlayıcı olduğunu ama bunların hepsinin ayakları yere basan hedefler olduğunu altını çizerek, şöyle devam etti:

“Türkiye’nin bu devrimi gerçekleştireceğinden, uzay yarışında güçlü bir aktör olarak yerini alacağından en ufak bir şüphe duymuyorum. Türkiye Uzay Ajansı’nın geliştireceği projeleri, Milli Uzay Programı’ndaki hedefleri bizzat takip edecek, destek olacağım. Bu doğrultuda çalışmalar yürüten tüm akademisyen, girişimci ve vatandaşlarımızın hedeflerimize ulaşmamıza katkı sağlamasına imkan sağlayacak çağrılar açacak, yarışmalar düzenleyeceğiz. Milli teknoloji hamlesi ruhuyla, genç yaşlı demeden tüm vatandaşlarımızdan bu alandaki çalışmalara yüksek düzeyde katılım ve sahiplenme bekliyorum. İnşallah devlet millet el ele verecek, göklere en çok yakışan bayrağımızı, yani ay yıldızlı bayrağımızı hak ettiği yerlere taşıyacağız. Ayağımız dünyada, gözümüz uzayda olacak. Kökümüz dünyada, dallarımız göklerde olacak.”

Uzay için 10 yıllık 10 hedef

Cumhurbaşkanı
**RECEP TAYYİP
ERDOĞAN**

Türkiye Uzay
Ajansı

İŞTE TÜRKİYE'NİN UZAY PROGRAMININ 10 YILLIK 10 HEDEFİ

HEDEF 1

"Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında Ay'a ilk teması gerçekleştirmek"

HEDEF 2

"Yeni nesil uydu geliştirme alanında dünya ile rekabet edebilecek ticari marka ortaya çıkarmak"

HEDEF 3

"Türkiye'ye ait bölgesel konumlama ve zamanlama sistemi geliştirmek"

HEDEF 4

"Uzaya erişimi sağlamak ve bir uzay limanı işletmesi kurmak"

HEDEF 5

"Uzay havası ya da meteorolojisi olarak tabir edilen alana yatırım yaparak, uzaydaki yetkinliğimizi artırmak"

HEDEF 6

"Türkiye'yi astronomik gözlemler ve uzay nesnelerinin yerden takibi konularında daha ileri bir seviyeye ulaştırmak"

HEDEF 7

"Ülkemizde uzay sanayii ekonomi sistemini daha da geliştirmek"

HEDEF 8

"Bir uzay teknolojisi geliştirme bölgesi kurmak"

HEDEF 9

"Uzay alanında etkin ve yetkin insan kaynağımızı geliştirmek"

HEDEF 10

"Bir Türk vatandaşını uzaya göndermek"

UZAY'DA DÜNYAYA YETECEK KADAR ALTIN VAR...

Doç. Dr. A. İnci Sökmen Alaca Anadolu Ajansı'nda yayınlanan analizinde Uzak ekonomisinden bahsederken Türkiye'ye sağlayacağı ekonomik katkıları sıraladı.

“Dış uzay alanında tüm ülkelerin eşit kullanım hakkına sahip olduğu asteroit ve gök cisimleri üzerinde yapılabilecek madencilik faaliyetleri, uzay ekonomisinin en dikkat çekici yanını oluşturuyor” diyen Alaca analizinde “Uzayda geçtiğimiz yıl, mesela sadece altın madeni içeren bir asteroit keşfedildi. Yayımlanan bir haberde, asteroitte bulunan altın rezervinin, dünyaya getirilebilmesi durumunda, tüm dünya nüfusunun ekonomik sorunlarını bitirecek kadar büyük olduğu belirtildi.” Dedi. Alaca yazısının devamında “Şu an dış uzayda birçok ülkenin sonda uzay cihazları, araştırdıkları gezegenlerin element haritalarını çıkarmaktalar. Tespit edilen ve fakat açıklanmayan alanlar, yakın zamanda bu ülkelerin maden araştırma merkezlerine dönecek” dedi ve ekledi “Türkiye'nin uzaya en kısa sürede ulaşma yeteneğini kazanması ve yörünge uzay araçları ile uzay seyahati gerçekleştirebilmesi, uzay madenciliğinin ülkemizde de teşekkül edip gelişmesini sağlayacaktır”

Doç. Dr. A. İnci Sökmen Alaca'nın ilgiyle okuyacağınız o yazısı...

Temel hedef, en kısa zaman dilimi içinde, saptanmış uzay sınırını geçerek öncelikle alçak yörünge, sonrasında dünyamızın uydusu ay üzerine erişim imkânına ulaşmak.

Günümüzde pek çok ülke uzay alanında öncü güç olmak hedefiyle uzay programlarına ciddi yatırımlar yapmaktalar. Türkiye de uzay çalışmalarını milli teknoloji stratejilerine dahil ederek, uzay ekosistemi için gerekli altyapıları oluşturmaya başladı. Bu çalışmalara kurumsal düzeyde yön vermek üzere, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli Türk Uzay Ajansı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde 2018 yılında kuruldu.

Türk Uzay Ajansı ilk görevini gerçekleştirerek, Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenen politikalar doğrultusunda hazırlanan Milli Uzay Programı'nı 9 Şubat 2021 tarihinde Türk kamuoyuna

açıkladı. Önümüzdeki on yıl için, Türkiye'nin uzay çalışmalarının, toplumun refahı ve milli menfaatler doğrultusunda uzay ve havacılık teknolojilerinin geliştirilmesi temelinde 10 hedef belirlendi. Bunlar katma değeri ve yenilikçi teknolojik çalışmaları destekleyen, disiplinler arası faaliyetlere hizmet eden, uzay alanında kritik teknolojiler konusunda bilginin üretilmesi ve sürdürülebilir platformların ve iş modellerinin oluşturulmasına olanak tanıyan hedeflerdir.

Açıklanan milli uzay hedeflerinin, eş zamanlı ihtiyaç duyulan insan kaynağı-teknoloji geliştirme-altyapı donanımı sağlamak üzere belirlendiği görülüyor. Temel hedef, en kısa zaman dilimi içinde, saptanmış uzay sınırını geçerek öncelikle alçak yörünge, sonrasında dünyamızın uydusu ay üzerine erişim imkânına ulaşmak. Uydu üretim tecrübesinde kazanılan deneyim diğer yapay uydu sınıfında yer alan sonda ve uzay modülü üretme sürecini hızlandırmıştır. Milli Küresel Konumlama Sistemi (GPS) ve kendi uzay fırlatma lokasyonlarına sahip olma hedefleri, milli savunma sanayinde olduğu gibi, dışa bağımlılığı azaltma stratejilerinin birer parçasıdır.

TÜRKİYE'NİN “YENİ UZAY JENERASYONU”

Uzaya insanlı ulaşabilecek Türk uzay aracı ve içindeki Türk astronot, uzun yıllardan beri hayali kurulan bir hedefin gerçekleştirilmesini de sağlayacaktır. Uzay alanında görevlendirilecek insan kaynağının eğitimlerinin, yabancı ülkelerdeki tanınmış uzay araştırma merkezlerinde gerçekleştirilmesi planlanıyor. Çok sayıda nitelikli, etkin ve yetkin uzay insan gücünün süreklilik arz edecek uzay çalışmalarında görevlendirilmesiyle, genç nesiller için yeni bir istihdam alanı da hazırlanmakta. NASA bünyesinde bu nesillere “Mars jenerasyonu” denilmesinden yola çıkılarak, Türkiye'nin “yeni uzay jenerasyonu”

Ay ve diğer gök cisimleri için eğitime başlanacak. TEKNOFEST yarışmalarına her yıl katılan genç neslin yenilikçi teknoloji projeleri, uzay alanında da hayali gerçeğe dönüştürmeyi sağlayacak projelerle, ülkemizin geleceğinin şekillenmesinde önemli kazanımlar olacaktır. Türk-Japon Bilim Konseyi çalışmaları, açılacak Türk-Çin ve Türk-Rus üniversiteleri, bu ülkelerle yapacağımız uzay projeleri kapsamında önemli referans merkezleri olacaktır. Uzay alanında yeni AR-GE ve inovasyon projelerinin fikrî ve sınai mülkiyet hakları korunarak ticari kazanç vesilelerine dönüştürülmeleri de hızlanacaktır. Bunların ilk uygulanma alanı ise Ay projesi olarak görünüyor.

Sanayi alanında “devrim arabaları” ruhu olarak adlandırılan, ilk Türk arabası Devrim’in imal edilmesinde sergilenen ortak mühendislik faaliyetleri, son yıllarda sağlık ekipmanları, havacılık ve uydu endüstrisi, bilişim teknolojileri alanlarında kullanılmakta. Birçok Türk bilim insanı uluslararası alanda, (aralarında Nobel ödülü getiren de bulunmak üzere) yeni buluşlara katkı sağlayarak insanlık adına çok önemli faaliyetler gerçekleştirmekteler. Uzay alanındaki yeni teknolojiler ve inovasyon ürünleri üretiminde ilk paydaşlarla başlanan çalışmalar, hedeflenen uzay teknolojisi merkezinin kurulmasıyla yeni paydaşların katılımını da sağlayacaktır. Baykar firması tarafından üretilen ilk uçan araba Cezeri’den sonra, devrim arabalarında gösterilen mühendislik ruhu, uzay alanında da sonuca beklenenden

daha kısa sürede ulaşmamızı kolaylaştıracaktır.

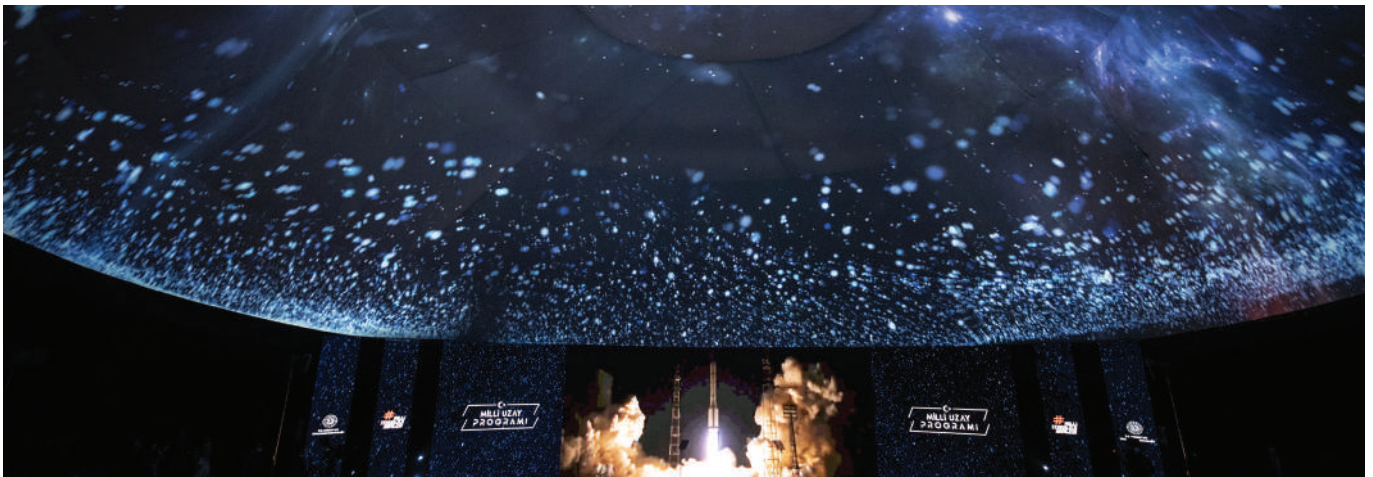
UZAY EKONOMİSİ

Hedeflerden bir diğeri uzay sanayi sistemi ekonomisini geliştirmektir. Üretilmekte olan milli yapım uzay ürünleri –özellikle bunların başında gelen uydular– yakın zamanda başka ülkelere satılmak üzere ihracat kalemleri arasında yer almaya başlamıştır. Yeni nesil uydu alanında dünyada sayılı üreticiler arasına giren ülkemiz, küresel uydu markası yaratarak rekabeti güçlendirecektir. Yenilikçi uzay teknolojileri ve ürünlerinin sadece uzay için değil, aynı zamanda günümüz dünyasında piyasalarda da kullanılabilen bir yönü var. Bu nedenle, uzay alanına odaklanmış üretim firmaları için, bu sektörün çifte kazanç imkânı sağlayan kârlı bir yönü de bulunmakta. Sanayi ve Teknoloji bakanlığımız Türk girişimcileri uzay ekonomisine yönlendirerek yeni iş sahalarını değerlendirmelerini desteklemekte. Uzay ekonomisi uzay kıyafetleri, aksesuarları, özel gıda ürünleri, uçuş araçlarının iç ve dış gövde aksamaları, uzay havasına dayanıklı yaşam alanları üretme, yapay zekâ tabanlı bilgisayar yazılımları, akıllı ev niteliğinde uzay üniteleri, uzay tıp ve ilaç araştırmaları, radyasyon önleyici ürünler, haberleşme teknolojileri, jeolojik araştırma üniteleri, üretilecek ürüne göre 3D yazıcılar, uzay ortamında su üretme cihazları, tek kollu robotlar, inşaat robotları gibi çok geniş bir yelpazede yapılacak üretim faaliyetlerini kapsıyor. Gökcisimleri üzerinde yaşam alanları oluşturulmaya başladığında, birçok ihtiyaç malzemesini taşıyacak

alçak yörünge uzay araçları da önem kazanacaktır. Özel havayolu şirketi sahipleri gibi girişimcilerin, yurt dışındaki üretici firmalardan uzay araçlarını satın alarak ya da kiralarak kendi alçak yörünge filolarını oluşturup lojistik alanda hizmet vermeleri de beklenmekte. Türkiye’nin Ay hedefinde, dünya ülkeleri tarafından oluşturulacak yaşam alanının bir bölgesinde gereken ekipmanların ve sürekli malzeme tedarikinin sağlanmasında bu firmalar kullanılabilecektir.

Dış uzay alanında tüm ülkelerin eşit kullanım hakkına sahip olduğu asteroit ve gök cisimleri üzerinde yapılabilecek madencilik faaliyetleri, uzay ekonomisinin en dikkat çekici yanını oluşturuyor. Uzayda geçtiğimiz yıl, mesela sadece altın madeni içeren bir asteroit keşfedildi. Yayımlanan bir haberde, asteroitte bulunan altın rezervinin, dünyaya getirilebilmesi durumunda, tüm dünya nüfusunun ekonomik sorunlarını bitirecek kadar büyük olduğu belirtildi. Şu an dış uzayda birçok ülkenin sonda uzay cihazları, araştırdıkları gezegenlerin element haritalarını çıkarmaktalar. Tespit edilen ve fakat açıklanmayan alanlar, yakın zamanda bu ülkelerin maden araştırma merkezlerine dönecek. Bu nedenle Türkiye’nin uzaya en kısa sürede ulaşma yeteneğini kazanması ve yörünge uzay araçları ile uzay seyahati gerçekleştirebilmesi, uzay madenciliğinin ülkemizde de teşekkül edip gelişmesini sağlayacaktır.

Hedeflerin gerçekleştirilebilir olma özelliği, ülke içindeki

uzay faaliyetleriyle bağlantılı test çalışmaları ve yurt dışıyla işbirliğinin güçlendirilmesiyle kesinlik kazanmıştır. Uzayın özel sektöre açılması ve ticarileşmesi, ülkeler arası işbirliğini kesintiye uğratan siyasi ve ideolojik açmazları ortadan kaldırarak, devletten bağımsız hareket eden özel sektör firmalarının, farklı ülkelere yeni uzay ürünleri satmaları ve hizmetleri sağlamasının önünü açmıştır. Türkiye de ortaya çıkan fırsatı değerlendirerek, en son uzay teknolojilerini satın alarak, bu alandaki altyapı donanımlarını hızla güçlendirmeye başladı. Bu alanda faaliyet gösteren bazıları yabancı uyruklu ve bazıları da yurtdışında yaşayan Türklerden oluşan uzay girişimcilerinin, ülkemizin hedeflerinin gerçekleştirilmesinde önemli aktörler olacağı anlaşıyor.

Uzaya fırlatılma ve geri dönme aşamasında roketler yaşam alanları için tehlike arz ettiğinden, denize kıyısı olan alanlarda ya da deniz ortası bir platformda uzay liman işletmeleri kurmak önem kazanmıştır. Yine diğer uluslararası ortaklarla birlikte, dünyadaki mevcut fırlatma bölgelerinde böyle bir işletmede pay sahibi olmak, açıklanan hedefler dahilindeki öncelikli stratejilerden biri. Ekvatora yakın Afrika ülkeleri bu alanda işbirliği bazında öne çıkan bölge ve ülkelerdir. Türk Keneşi'nin uzay alanında işbirliği yapabileceğimiz (Rusya için de uzay alanında önem taşıyan) üyelerinden Kazakistan'daki Baykonur Uzay Üssü ve Kırgızistan'daki Manas Uzay Üssü özellikle öne çıkan yerler.

STRATEJİK HEDEF AY'DA TÜRK BAYRAĞINI DALGALANDIRMAK

NASA "Artemis" programı kapsamında, yeniden Ay'a insanlı uzay uçuşunu başlatarak, gökcismi üzerinde kalıcı bir yaşam ünitesi kurma projesini 2024 yılında hayata geçirmeye başlayacağını açıkladı. Birçok ülkeyle yapılan işbirliği çerçevesinde, Ay'da kurulacak yeni yaşam ünitelerinin farklı ülkelere bilim insanı ve araştırmacıların çalışmasına uygun şekilde tasarlanması öngörülüyor. Yaşam ünitelerinin ayın hangi yüzeyinde, nerede inşa edilmesi gerektiği konusundaki görüşmeler halen devam ederken (Antarktika'da olduğu gibi) bir uluslararası bilim köyü niteliğinde yepyeni bir

yerleşke dış uzay alanında inşa edilecektir. "Ay'da şehir planlaması" olarak adlandırılan bu çalışma kapsamında, mimarlar şimdiden yarışmalara katılarak model örnekleri sunmaktalar. Viyana merkezli 2017 yılında kurulan Ay Köyü Derneği, Mart 2020'de mevcut dış uzay anlaşması ilkeleri çerçevesinde, barışçıl amaçlarla Ay'da yer almak isteyenler için 15 ilke açıkladı. Türkiye'nin böyle bir uluslararası alanda yer alma isteği, ülke içindeki uzay çalışmalarının hızlanmasına bir zemin teşkil etmiştir. Cumhuriyet'in 100. yılında bu stratejik hedefi gerçekleştirerek yeni oluşan uzay ekosisteminin parçası olmak, ülkemiz için gurur kaynağı olacaktır.

Dünyada hızla artan çevre kirliliği, oksijen seviyesinin azalması, ozon tabakasındaki deliğin genişlemesi, sıklaşan depremler ve meteor çarpması gibi hayatı tehdit eden meselelere yönelik acil çözüm üretme alanlarından biri olarak da dış uzay çalışmaları önem kazanmıştır. Uzayın havasını kontrol etme, güneş patlamalarının izlenmesi, yaklaşan meteorun yörüngesinin değiştirilmesi, yer ve uzay teleskoplarıyla gözlem ve haritalandırma, uzaydan dünya gözlemi, karanlık madde ve kara delik araştırmaları, uzayda bitki yetiştirme ve oksijen üretme, Ay'daki bir bilimsel araştırma köyünün önemli faaliyetlerinden olacaktır. Uzay bilgisi üretme konusunda kendi bilim insanlarımızın Ay'da yapacağı çalışmalar Türk uzay biliminin literatürüne de büyük katkı sağlayacaktır. Çok sayıda Türk bilim insanının farklı zamanlarda Ay'da bulunması, diğer ülkelerle uluslararası projelere katılması ve dünyanın geleceğiyle ilgili politika ve hukuki norm oluşturma süreçlerinde aktif olarak bulunmamız, ülkemizin uluslararası sistemdeki bilimsel gücünü artıracaktır.

Türkiye'nin milli uzay hedefleri, zamanlaması ve içeriği açısından, yeni oluşan uzay ekosistem inşasında aktif yer almaya yönelik iradesini ve azmini ortaya koymaktadır. Tüm zorluklara ve risklere rağmen, sıfırdan başlamadan, dış ülke ve özel şirket teknolojilerini değerlendirerek, bu hedeflerin on yıldan önce sonuçlanabileceğini söylemek mümkündür.

• Doç. Dr. A. İnci Sökmen Alaca A.A.

Dr. İmbat MUĞLU

Terör Uzmanı

GARA SONRASI

Türk Silahlı Kuvvetleri 10 Şubat'ta Irak'ın kuzeyindeki Gara'da bebek katili PKK'nın kontrolü altındaki noktalara yönelik Kartal Pençe-2 adlı bir harekât başlattı.

TSK, uzun bir süre MiT ile üzerinde çalışılmış bir harekât gerçekleştirdi. Bu operasyonun asıl amacı PKK'nın alıkoyduğu 13 kişiyi örgütün elinden kurtarmaktı. Maalesef terör örgütü PKK, yıllardır elinde tuttuğu silahsız insanları hiç acımadan katletti. Başlatılan bu operasyon ne ilk nede son operasyondur.

Irak'ın kuzeyinde görev yaptığım dönemde Gara bölgesine birçok operasyon yaptık. Ondan dolayı bölgenin hem coğrafi hem de stratejik önemini birebir tecrübe eden biri olarak size anlatmak isterim. Gara bölgesi Türkiye sınırından yaklaşık 40 kilometre uzaklıktadır. Oldukça engebeli bir araziye, bazı yerlerde sarp kayalıklara ve derin dere yataklarına sahip olan Gara Dağı'nda Irak'ın eski devrik lideri Saddam Hüseyin'in yaptırdığı büyük bir saray var. Gara Kampı, "İkinci Kandil" olarak tanımlanıyor. Coğrafi yapı nedeniyle barınmaya son derece müsait olması, su sorunu bulunmaması ve birçok doğal mağaranın bulunmasından dolayı bölücü terör örgütü PKK Gara'yı hem kamp ve eğitim üssü olarak hem de lojistik bir merkez olarak kullanmaktadır. Ayrıca, bölücü örgütün burada, hem hastanesi hem de hapishanesi bulunmaktadır.

Gara bölgesi, PKK için hem koridor görevi görüyor hem de Sincar ve Zap – Metina arasındaki geçişlerin bu bölgede sevk ve idare edilmesini sağlamaktadır. Gara'dan eğitim alan PKK'lılar belli bir süre sonra Haftanın kampına gönderiliyor. Örgüt oradan da Türkiye'ye geçmek için büyük uğraşlar vermektedir. Gara Dağı, Kandil Dağı'na uzak olmasına rağmen arazinin dağlık olması sebebiyle terör örgütü PKK'nın kalbi olan Kandil Dağı kadar önemli ve stratejik bir konuma sahip. Ayrıca 2003 yılının mart ayında "Saddam Hüseyin'i

devirip, demokrasi getireceğiz" bahanesiyle Irak'ı işgal eden ABD'nin, bu ülkede bilinen 9 askeri üssü var. Gara; bu üslerden biri olan Harir'deki stratejik önemdeki ABD'nin askeri hava üssüne kuş uçuşu sadece 15 km uzaklıkta bulunmaktadır.

Gara operasyonu hem planlama ve istihbarı açıdan hem de etkisiz hale getirilen terörist sayıları bakımından başarı ile bitmiştir. Ayrıca TSK'nın olası Kandil ve Sincar hareketleri öncesinde bir durum üstünlüğü sağladığı ortadadır. Bölücü terör örgütü PKK'nın Irak ile Suriye arasında oluşturmak istediği koridoru engellemek için Türkiye her an Irak'ın kuzeyinde Kandil'den Suriye sınırına kadar geniş çaplı bir operasyon başlatabilir. Bugün Kandil'i, Sincar'ı, Gara'yı, Metina'yı, Hakurk'u ve Irak'ın kuzeyinde birçok bölgeyi kendine sığınak yapan bölücü örgütüne karşı eğer sınır ötesinde böyle bir harekât gerçekleşmezse sonrasında bunun sınır içine doğru yansması kaçınılmaz olur. Türkiye aynı zamanda bölgede istikrarı sağlamak isteyen Irak hükümeti ve IKBY'nin iktidardaki partisi Kürdistan Demokratik Partisi (KDP) ile olası operasyonlar için iş birliğine gitti.

Bebek katili PKK'nın sözde kalesi, kutsalı Kandil efsanesi bu operasyonlarla bitiyor. PKK'nın beyin takımı olan bir çok terörist başı ortadan kaldırıldı. Bundan sonra ise sözde en tepe yöneticileri olan Murat Karayılan, Cemil Bayık ve Duran Kalkan ortadan kaldırılmalıdır. ABD yönetimi 2018 yılında terörist başı Murat Karayılan için 5 milyon dolar, Cemil Bayık için 4 milyon dolar, Duran Kalkan için de 3 milyon dolar kadar ödül verileceğini açıklamış ama o günden bugüne kanlı örgüt ile Suriye'de ve Irak'ta iş birliğini daha ileri seviyeye götürdü. ABD'nin bu sözde yaklaşımı bile PKK'nın bugüne kadar tamamen yok edilmesinin önündeki en büyük engel olduğunun net kanıtıdır. Son terörist etkisiz hale getirilene kadar durmak yok...

SİNCAR OPERASYONU, PKK/YBŞ VE İRAN DESTEKLİ MİLİSLER

Bölgede pek çok farklı aktörün söz konusu ilgi düzeyiyle takip ettiği Pençe-Kartal 2 harekâtı, özellikle Irak düzleminde iki aktörün daha yoğun bir dikkat ve aynı zamanda endişeyle bu süreci takip etmesine de yol açtı.

10 Şubat 2021 tarihinde başlatılan, PKK'nın Irak'ın kuzeyindeki Gara bölgesinde bulunan hedeflerine yönelik gerçekleştirilen Pençe-Kartal 2 harekâtı 14 Şubat 2021 tarihinde tamamlanmasına rağmen, etkileri ve yankıları itibarıyla bölge gündeminde üst sıralardaki yerini koruyor. Pençe-Kartal 2 harekâtının diğer harekâtlardan farklı olarak bölgede yarattığı etkinin esas nedeni, Irak bağlamında ortaya çıkardığı beklenti oldu. Bu bağlamda, Pençe-Kartal 2 harekâtının, diğer harekâtlardan farklı olarak, Sincar operasyonunun bir öncülü olduğu yönünde beliren algı, bu harekâta yönelik ilginin de en yüksek düzeyde seyretmesine neden oldu.

Bölgede pek çok farklı aktörün söz konusu ilgi düzeyiyle takip ettiği Pençe-Kartal 2 harekâtı, özellikle Irak düzleminde iki aktörün daha yoğun bir dikkat ve aynı zamanda endişeyle bu süreci takip etmesine de yol açtı. Söz konusu aktörler PKK/Şengal Savunma Birlikleri (YBŞ) ve Irak'ta Haşdi Şabi yapısı içinde bulunan bazı İran destekli milis grupları. Bu aktörler, Pençe-Kartal 2 harekâtının olası Sincar operasyonunun bir öncülü olduğuna yönelik algıya en yoğun biçimde sahip olan aktörler olarak öne çıkıyorlar. Bu durum söz konusu aktörleri ciddi bir endişeye sürüklerken Sincar bölgesinde konuşlu durumda olan aktörlerden Türkiye'ye yönelik tehditkâr açıklamalar yapıldı. Bu çerçevede, Irak'taki İran destekli milis gruplardan olan Bedir örgütü ve Nuceba Hareketi'nden gelen, Türkiye'nin olası bir Sincar operasyonuna karşı direniş

gerçekleştirileceğine ve Türkiye'nin hedef alınacağına dair açıklamalar dikkat çekti. Buna paralel olarak, Haşdi Şabi'nin Sincar bölgesine ek birlikler sevk etmesi de Sincar'a yönelik operasyon algısının yarattığı endişenin boyutlarını ortaya koydu. Bu durum Sincar bölgesinde PKK/YBŞ ve İran destekli milisler arasında gerçekleşebilecek Türkiye karşıtı işbirliğinin imkanını gündeme getirmiş bulunuyor.

PKK/YBŞ VE İRAK'TA İRAN DESTEKLİ MİLİSLER: YAPISAL BENZERLİKLER VE İŞBİRLİĞİ İMKÂNI

Türkiye'nin Sincar'a yönelik operasyonuna dair ortaya çıkan beklenti ve bu beklentinin yarattığı algı, en ciddi biçimde PKK/YBŞ ve İran destekli milislerde karşılık buldu. Sincar bölgesinde alan kontrolü sağlamış olan söz konusu aktörler için Sincar'a yönelik bir askerî harekât, bu bölgedeki etkinliğin ve varlığın sonlanması anlamını taşıyor. Bu durum söz konusu aktörleri bir işbirliğine yönlendiriyor. Bu aktörlerin işbirliği zeminlerini birkaç farklı açıdan incelemek mümkün.

Öncelikle söz konusu aktörlerin benzerlik noktalarına odaklanmak gerekiyor. PKK/YBŞ ve İran destekli milislerin varlık gerekçeleri ve meşruiyet iddiaları, aralarındaki temel benzerlik alanını oluşturuyor. Hem PKK/YBŞ hem de İran destekli milislerin varlık gerekçeleri ve meşruiyet iddiaları "Irak'ta toplumun DEAŞ teröründen korunması" biçiminde özetlenmekte. Meşruiyet iddiası bağlamında kendisini gösteren bu benzerlik, bu iddianın ötesinde ve arka planında da görülüyor. PKK/YBŞ kendisini Irak'ta yaşayan Ezidi halkını DEAŞ saldırılarına karşı koruma misyonuyla özdeşleştiriyor. Oysa PKK terör örgütünün stratejisi açısından ele alındığında, PKK/YBŞ'nin uzun yıllardır tasarlanan bir yapı olduğu görülebiliyor.

PKK'nın 1990 yılında gerçekleştirdiği 4. kongresinde ilk defa örgütsel söylem ve amaçlar doğrultusunda vurgu yapılan Ezidi halkı, 1995 yılındaki 5. kongrede ise örgütün bir uzantı kuruluşu dahilinde zikredilmiştir. Bu bağlamda PKK'nın 5. kongresinde "Kürdistan

Yurtsever Ezidiler Birliği" adında bir uzantı kuruluş öne çıkarılıyor, bununla birlikte Irak'taki Ezidi halkının örgüt tarafından mobilize edilmesine dönük karar ve tavsiyelere yer veriliyor. Diğer yandan, Irak'taki İran destekli milis gruplar da, bu çerçevede değerlendirildiğinde, "DEAŞ'a karşı Irak halkını savunma" söyleminin ve iddiasının ötesinde bir gerçeklik kendisini gösteriyor. Bugün itibarıyla bir kısmı Haşdi Şabi yapısını oluşturan milis gruplara bakıldığında, bu grupların önemli bir kısmının uzun yıllar boyunca İran'ın Irak'taki vekil siyasi güçleri biçiminde faaliyet gösterdiklerini görmek mümkün. Bu tablo PKK/YBŞ ve İran destekli milisler arasındaki benzerlik ve ortak paydanın ilk boyutunu ortaya koyuyor.

İkinci olarak, PKK/YBŞ ve İran destekli milislerin önemli bir benzerlik alanı, tehdit-koruyuculuk misyonu-siyasi konsolidasyon denklemidir. Bu yapılar, DEAŞ tehdidine karşı savunma ve halkın koruyuculuğunu bir misyon şeklinde kendilerine atfederek, söz konusu tehdidin ortadan kalkmasının ardından siyasi konsolidasyon süreci içine girdiler. PKK/YBŞ bu süreçte, Sincar bölgesinde "Şengal Demokratik Özerk Meclisi" adında bir yapı oluştururken İran destekli milisler ise Haşdi Şabi bünyesinde resmî güç statüsü kazanarak siyasi yapı ve partiler aracılığıyla siyasi denkleme dahil oldular.

Türkiye'nin Sincar'a yönelik operasyonuna dair ortaya çıkan beklenti ve bu beklentinin yarattığı algı, en ciddi biçimde PKK/YBŞ ve İran destekli milislerde karşılık buldu. Sincar bölgesinde alan kontrolü sağlamış olan söz konusu aktörler için Sincar'a yönelik bir askerî harekât, bu bölgedeki etkinliğin ve

varlığın sonlanması anlamını taşıyor. Bu durum söz konusu aktörleri bir işbirliğine yönlendiriyor. Bu aktörlerin işbirliği zeminlerini birkaç farklı açıdan incelemek mümkün.

Sincar anlaşmasının ardından PKK/YBŞ'nin Haşdi Şabi bünyesine katılmasına yönelik gerçekleştirilen girişimler, Türkiye'nin Irak'ın kuzeyindeki PKK varlığına karşı harekâtlarına dair karşıt tutumlar ve Irak merkezi hükümeti ve IKBİ ile yaşanan sorunlar bu zemini genişletiyor. Bu bağlamda, olası bir Sincar operasyonunda, böylesine geniş benzerlik ve işbirliği zeminlerine sahip olan PKK/YBŞ ve İran destekli milislerin birlikte hareket edebileceğini söylemek yanlış olmayacaktır. PKK terör örgütünün bir örgütsel taktik olarak benimsediği "birleşik cephe" taktiği ve pragmatik ittifak ilişkileri kurma yönelimi ile İran destekli milislerin "varlığını koruma" ve Türkiye'ye karşı duruş üzerinden prestij ve yeni meşruiyet iddiası elde etme motivasyonları birleştiğinde, bu işbirliği potansiyelinin ana hatları berraklaşıyor. Bu noktada belirleyici bir aktör olarak İran'ın etkisi ise büyük bir önem taşıyor.

İRAN ETKİSİ

İran'ın Irak'taki siyasi denkleme etkisi son yıllarda önemli bir bölgesel dinamik olarak kendisini gösterdi. Milis gruplar aracılığıyla Irak siyasi ve askeri yapısı üzerinde etkinlik olanağı yakalayan İran, bir yandan da ABD ile bölgesel rekabetinde bu ülkeyi bir saha haline getirdi. Türkiye'nin Irak'ta PKK'ya yönelik harekâtları ve Sincar operasyonu beklentisi ise İran açısından bu sahanın önemini daha da artırdı. Zira Irak sahası İran açısından PKK ve milis gruplarla temas

bağlamında merkez bir coğrafya konumunda bulunuyor.

İran açısından Irak genelinde ve özellikle Sincar bölgesindeki PKK ve milis grupların varlığı son derece kritik bir konumda. Milis gruplar aracılığıyla Irak'taki nüfuzunu koruyabilen İran, aynı zamanda PKK'yı da bu çerçevede bir araç olarak kullanabiliyor. Yaygın kanaatin aksine, İran PKK'yı yalnızca Türkiye'ye karşı bir koz olarak algılamıyor; aynı zamanda Irak sahasında da özellikle IKBİ özelinde bu terör örgütünü bir araç olarak kullanabiliyor. Bu minvalde, 8 Aralık 2020'de IKBİ'de meydana gelen kitle hareketlerinde İran'ın, PKK hücreleri ve milis gruplar aracılığıyla bu süreçte dahil olduğu yönündeki iddialar dikkat çekmişti. Bu süreçte PKK'nın ve milis grupların hedefinde olan Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) binalarına yönelik saldırılar söz konusu iddiaları güçlendirmiş oldu.

Bu bağlamda, Türkiye'nin Sincar operasyonuna ilişkin olarak İran'ın alacağı tutumun ciddi bir etkiye sahip olacağını söyleyebiliriz. İran'ın, araçsal aktörler olarak gördüğü PKK ve milis grupların Türkiye'nin operasyonlarına karşı korunması şeklinde bir tutum alması, PKK ve milis gruplar arasındaki işbirliği imkânlarını artıracaktır. Bu durum, PKK ve milis grupların İran açısından temsil ettikleri nitelik ve değer göz önüne alındığında, ciddi bir olasılık olarak önümüzde duruyor. Aynı zamanda, Irak sahasında büyük bir sıkışmışlık içinde bulunan PKK'nın da hayatta kalmak adına yegâne alternatifi İran'la işbirliğidir. Diğer yandan, İran'ın Türkiye ile işbirliğine yönelik bir tutum alması halinde, milis gruplar kontrol altına alınabilecek ve PKK savunmasız bırakılabilecektir.

• Çağatay Balcı – A.A.

DEVLETİ KARALAMAK, TERÖR ÖRGÜTÜ PKK'YI AKLAMAKTIR

MHP Genel Başkanı Bahçeli, sosyal medyadan, "Gara'da devleti karalamak, terör örgütü PKK'yı aklamak demektir. Bu dil, terörist Karayılan'ın dilidir." açıklamasında bulundu. Bahçeli, "Gara'da devleti karalamak, terör örgütü PKK'yı aklamak demektir. Bu dil, terörist Karayılan'ın dilidir."

Terörizmin kanlı eylemlerinin her insan, her toplum ve her ülke için en şedit hıyanet, en şeni cinayet olduğunu belirten Bahçeli, "Bu yüksek tehditle dişe diş mücadele, insan onurunun muhafazası için milli ve tarihi bir sorumluluktur. Mesele ağırdır, çözümü şarttır. Hiçbir şey adına teröre göz yumulamaz, tarafsız ve hareketsiz kalınamaz. Bu konunun aması, ancağı, fakatı, eğer olamaz. Aksi tutum ve davranışlar terörizme can suyu vermek, terör örgütlerinin doymak bilmez pis kursağına hizmet etmektir." görüşünü dile getirdi.

"Teröre sıcak ve sempatik tavırlar iş birlikçiliktir, aynı şekilde ihanete teşneliktir." ifadesini kullanan Bahçeli, "terör örgütlerinin adını telaffuz etmekten kaçınanların, karanlık projelere figüranlık yapanların, masumlara ve mazlumlara sıkılan kurşunların tetiği ve namlusu, reziller olduklarını" vurguladı.

Bahçeli, açıklamasında şu ifadelere yer verdi:

"Gara katliamını devletin üstüne yıkma oyunu maalesef malum siyasi partilerin temel propagandası haline gelmiştir. Terörle mücadeleyi gölgelemek, bu alandaki muvaffakiyeti örselemek isteyen zillet ittifakı ağız birliği halinde ve hiç utanmadan konuşmaktadır. CHP Genel Başkanı'nın, Sayın Cumhurbaşkanımızı sorumlu gösterme çabası, İP Başkanı'nın Gara faciasında siyaset parmağı araması, üstelik her iki partinin HDP'ye en küçük eleştiri dahi yapamaması utanç verici bir çirkinlik, PKK'nın yedek kulübesi olduklarının delilidir. CHP, HDP, İP ve diğer marjinal partiler Gara'da Türkiye'nin karşısında pozisyon almış, PKK'nın safına girmişlerdir. Sabun köpüğü nasıl eriyorsa, bu partiler millet vicdanında o nispette erimiştir. Çakma devrimciler, çıkarıcı yazarlar, yeteneksiz aydınlar yüzüsüzce devleti suçlamışlardır.

Zillet ittifakı PKK'yla simbiyoz ilişki kurmuştur. HDP; CHP ile İP'i kolonileştirmiş, hatta kolon atmıştır. Karşımızdaki tablo milli güvenliğimiz için vahim bir tehliktir. Gara'da devleti karalamak, terör örgütü PKK'yı aklamak demektir. Bu dil, terörist Karayılan'ın dilidir. Bilinmesini özellikle ve önemle isterim ki Cumhur İttifakı'nın ortağı olarak şayet Gara'yla ilgili bir sorumlu aranıyorsa biz de varız, bu sorumluluğun altına seve seve girmeye hazırız. Türk devleti Gara'da hata yapmamış, hıyanete bedel ödettirmiştir. Zilletin karın ağrısı budur."

Tarihsel döngünün, dünyada "yeni bir gücün ortaya çıktığı ve egemen güçle rekabet etmeye başladığı dönemlerde" gerilimlerin yoğunlaştığını gösterdiğine dikkati çeken Bahçeli, "Türkiye'nin, yükselen güç olduğunu, Gara'da sadece PKK'yla değil, destek veren stratejik tehditlerle de mücadele ettiğini" belirtti.

Devlet yönetmenin en kötü durum senaryosuna bile hazır olmayı gerektirdiğini vurgulayan Bahçeli, şunları kaydetti:

"Türkiye her ihtimale, her tertip ve tuzağa, her türlü yıkım propagandasına devlet ve millet dayanışmasıyla karşı koymaya, cevap vermeye muktedirdir. Terörle mücadelede Sayın Cumhurbaşkanımızın, Türk Silahlı Kuvvetlerinin değerli komuta heyetinin, kahraman askerlerimizin, polislerimizin, korucularımızın Allah şahittir ki sonuna kadar arkasındayız. İhanetin çirkin harabelerini yıkacağız, huzur ve refahın tarafı olacağız. Gara'nın karası kahramanca kazanmış, kuytadaki korkak ve zillet siyaset kalabalığı ise Türk milletinin muhteşem iradesiyle kızığa çekilmek için beklemeye alınmıştır. Gün ola harman ola, hepsi birden yel olacak, sel olacak, layıklarını bulacaklardır."

8 MART

DÜNYA KADINLAR GÜNÜ

Medeniyet birikimimizin inşasında önemli bir rol üstlenen, dünyamızı daha yaşanabilir, daha huzurlu ve güzel bir yer haline getirme idealiyle tarihte iz bırakan kadın kahramanlarımız ve Hacılar kasabamızın vefakar, cefakar kadınları başta olmak üzere, tüm kadınların 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü tebrik ediyorum

Mehmet KOYUNCU
Hacılar Belediye Başkanı

SİYASETTE KADIN OLMAK ENGELLİ KOŞUYA BENZİYOR

AK Parti Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç “Siyasette Kadın olmayı ben; engelli koşuya benzetiyorum. Erkeklerle aynı noktadan başlıyoruz. Ama bizimki biraz daha engelli bir koşu gibi. Kadınlar aslında; birçok ayrıntıyı, aynı anda düşünebilme yeteneğine sahip. Bir yandan evi, çocuğunun okulunu, eşini; evdeki yemeğini düşünürken; diğer yandan siyaset alanındaki çalışmalarına odaklanabiliyor” dedi.

Redaktör Haber dergisi olarak Mart sayımızda 8 Mart dünya kadınlar günü dolayısıyla kadın bir siyasetçiye sayfalarımıza konuk ettik. AK Parti Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç. AK Parti Genel Merkez İnsan Hakları Başkan Yardımcısı, TBMM Adalet Komisyonu üyesi ve Türkiye-Mali Parlamentolar arası dostluk grubu başkanı ünvanlarına da sahip Gözgeç, herşeyden bir önce bir anne.

İşte tamda bu noktada Emine Yavuz Gözgeç’le siyasette kadın olmak duygularını ele alan bir röportaj gerçekleştirdik. Tabiki röportajımız bununla sınırlı değil, kadın siyasetçi olarak milletvekili olarak bölgesinde kadınlarla ilgili yaptığı çalışmaları ve Bursa’ya yapılan yatırımları da konu aldık.

İşte o röportajımız;

Emine Yavuz Gözgeç kimdir? Kısaca tanıyabilir miyiz?

1969 Bursa İsmetiye doğumluyum. 93 harbi muhaciri, bakkal ve çiftçi bir babanın ve Kosova Prizren doğumlu bir annenin 6 kız çocuğundan biriyim. Evli ve 1 çocuk annesiyim. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi 1990 mezunuyum. Bursa’da 23 yıl serbest avukatlık

yaptım. Hukuki Araştırmalar Derneği Bursa şubesi kurucu üyesiyim. Siyasi hayatıma Fazilet Partisinde Bursa İl Kadın Kolları Başkanlığı görevi ile başladım. 2003 yılından itibaren AK PARTİ Bursa İl Yönetimi Ana Kademede farklı görevlerim oldu. İl AR-GE Başkanlığı, Siyaset Akademisi koordinatörlüğü, Seçim İşleri Başkanlığı gibi. 2014 yılı Ocak ayında İl Kadın Kolları Başkanlığı görevine getirildim. 2015 yılında, Milletvekili adayı adaylığı nedeni ile Kadın Kolları Başkanlığı görevimden ayrıldım.

25. ve 26. Dönemde Bursa Milletvekili olarak seçildim. 27. Dönem Bursa Milletvekili olarak görevime devam etmekteyim. Geçen dönem; TBMM KEFEK Komisyonunda; Kırşal Alanda Kadının Güçlendirilmesi Alt Komisyonunun Başkanlığını yaptım. Aile Kurumunun Güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonu’nda Kâtip üye görevlerinde bulundum. Bu dönem; TBMM Adalet Komisyonu üyesiyim ve Türkiye-Mali Parlamentolar arası Dostluk Grubu Başkanım. Ayrıca AK PARTİ Genel Merkez İnsan Hakları Başkan Yardımcısı olarak görev yapıyorum.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü Yaklaşıyor. Bu günle ilgili ne söylemek istersiniz.

KADINA DAİR POZİTİF GÜNDEM OLUŞTURULMASI GEREKİYOR

8 Mart aslında acı bir olay üzerine kutlanmaya başlayan bir gün. Amerika’da Newyork kentinde bir dokuma fabrikasında insanlık dışı şartlarda, düşük ücretle çalışmak zorunda kalan ve yanarak can veren 129 kadın...

Bilge lider Aliya İzzetbegovic’in ifade ettiği gibi; Batı’nın refahı; devam edegelen sömürgeciligi; döktüğü kan, akıttığı gözyaşı ve çektiği acılar üzerine kuruludur. Kadının insan olup olmadığının

tartışıldığı bir düzen... Çok şükür ki, bizim medeniyetimizde; Magna Carta'dan 583 yıl evvel, İnsan Hakları Beyannamesinden 1400 yıl evvel; Irk, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın "Eyyuhen Nas - Ey İnsanlar" diye seslenen Veda Hutbesi var; Bizim medeniyetimizde; Şifahaneler, Kütüphaneler, Vakıflar kuran kadınlarımız var. Kurtuluş savaşında destanlar yazan; 15 Temmuz Darbe girişiminde cesurca tankların karşısında duran kadın kahramanlarımız var. Bugün de Mühendis kızlarımız; Ekonomiye değer katan, tarımda, üretimde emeği olan kadınlarımız var.

Ancak yine de böyle günlerin; farkındalık oluşturması nedeniyle önemli olduğunu; Kadınlarımızın sosyal, siyasal ekonomik hayatın her alanında aktif olarak yer alması için, yapılacak çalışmalara ivme kazandırdığını düşünüyorum. Ve yine böyle günlerde, Kadına dair pozitif gündem oluşturulması gerektiğini düşünüyorum.

"Kadın" dan söz açılmışken; Kadınların toplumda daha etkin ve aktif olabilmesi için neler yapılmalı?

KADIN GİRİŞİMCİLİĞİNİN DESTEKLENMESİ YÖNÜNDE ÖNEMLİ ADIMLAR ATILDI

Kadınlarımızın, sosyal, siyasal, ekonomi, hayatın her alanında aktif olarak yer alması, karar alma

mekanizmalarında bulunması, o toplumun ilerlemesi için olmazsa olmazdır. Nüfusun yarısını oluşturan kadınların; hayatın dışında olması düşünülemez. Bu noktada; Sayın Genel Başkanımız, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan; daima kadınlarımızın yolunu açan önemli reformlara imza atmıştır. Anayasa'da pozitif ayrımcılık ilkesi'nin getirilmesi; Ceza Kanunu, Medeni Kanunda kadınlar lehine yapılan düzenlemeler..

Şunu da özellikle belirtmeliyim ki; her ne kadar kadınlarımıza seçme ve seçilme hakkı 1934 yılında verilmişse de; Başörtülü – açık ayrımı yapılmaksızın, hiçbir ayrımcılığa tabi tutulmaksızın

tüm kadınlarımız; Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde AK PARTİ ile ancak 81 yıl sonra seçilme hakkını kazanabilmiştir.

Ayrıca, kadınlarımızın eğitim haklarını elinden alan; çalışma hayatından zorla dışlayan; birçok hayatın, özellikle kadınların hayatının heba olmasına, travmalar yaşanmasına sebep olan 28 Şubat Darbesini de hatırlatmadan geçemeyeceğim. Çok şükür ki; bugün kadınlarımız özgürce eğitim hakkından faydalanabiliyor, mesleğini ayrımcılığa uğramaksızın yapabiliyor.

Kadın girişimciliğinin desteklenmesi yönünde yapılan çalışmalardan da kısaca bahsetmek istiyorum. Aile ve iş yaşamının uyumlaştırılması yönünde; hem merkezi hükümetin hem de yerel yönetimlerin kreş destekleri, esnek çalışma; KOSGEB Kadın girişimci destekleri...

Bakanlıklarımızın; Annemin İşi Benim Geleceğim projesi, Finansal okur yazarlık, Girişimcilik, seminer ve eğitimleri, E-Ticaret eğitimleri, İŞKUR, sigorta prim destekleri, TKDK Destekleri. Yine Ticaret Bakanlığıımızın 2019 yılında kadın ve Genç Girişimciler İhracat Daire Başkanlığı kurmuş olması ayrıca önemli. Bu destekler ile; sanayide, üretimde, hizmet sektöründe kadın girişimcilerimizin sayısının her geçen gün artması bizi sevindiriyor.

Sizin Ayrıca Kadın Kooperatifleri ile özel olarak ilgilendiğinizi biliyoruz. Türkiye’de ve Bursa’da Kadın Kooperatiflerinin durumu nedir? Bu alanda yapılan çalışmalar neler?

ÜRETİMİN HER AŞAMASINDA KADINLARIMIZIN EMEĞİ VAR

Ben geçen dönem KEFEK’te Kırsal alanda kadın girişimciliğinin desteklenmesi alt komisyonu başkanı olarak çalışmalarda bulunmuştum. Komisyon raporumuzu Bakanlıklarımızla da paylaştık. Raporumuzda, öneride bulunduğumuz bir çok konunun 11. Kalkınma planında yer alması ayrıca önemli. Yine Tarım, Aile ve Ticaret olmak üzere üç Bakanlığımız tarafından; kadın kooperatiflerimizin kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi, kadınların kooperatifler yoluyla ekonomik ve sosyal hayatta etkin katılımını sağlamak amacıyla Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İşbirliği Protokolü imzalandı. Bu kapsamda, illerde kadın kooperatifleri ile çalıştaylar yapıldı. Bu süreçte ülke çapında 111 yeni kadın kooperatifi kuruldu.

Bursa’mızda da 22 köy kadın derneğinin bir araya gelerek kurduğu Üreten Kadın Dernekleri Federasyonu var. Aslında bu

dernekler de; kurdukları işletmeler ile birer girişimcilik örneği. Kadın kooperatiflerimiz ,yeni yeni gelişmeye başladı. Ancak Bursa’mız bu konuda örnek olacak nitelikte. Bursa’da Tarım İl Müdürlüğüne bağlı 9, Ticaret İl Müdürlüğüne bağlı 9 olmak üzere 18 kadın kooperatifimiz var. Biz biliyoruz ki; Tohumdan Hasada, Tarladan Sofraya, tarımda, üretimin her aşamasında; kadınlarımızın emeği var.

Ticaret Bakanımızın KOOP-DES Hibe programından destek almaya hak kazanmış 2 kadın kooperatifimizin olması ayrıca sevindirici. Kurumlarımızla; yerel yönetimlerimizle özellikle kadın kollarımızla kadınlarımızın daima yanındayız.

Kadın Kooperatiflerimiz ile; kadın istihdamı ve kadın girişimciliğinin daha da artacağına inanıyorum. Özveriyle çalışan hayallerinin peşinden giden, üreten kadınlarımızın başarı hikayelerinin artarak devam edeceğine inanıyorum.

Siyasette Kadın olmak konusunda ne söylemek istersiniz.

KADIN SİYASETÇİ BİR YANDAN EVDEKİ YEMEĞİNE BİR YANDANDA SİYASETE ODAKLANABİLİYOR

Siyasette Kadın olmayı ben; engelli koşuya benzetiyorum. Erkeklerle aynı noktadan başlıyoruz. Ama bizimki biraz daha engelli bir koşu gibi. Kadınlar aslında; birçok ayrıntıyı, aynı anda düşünebilme yeteneğine sahip. Bir yandan evi, çocuğunun okulunu, eşini; evdeki yemeğini düşünürken; diğer yandan siyaset alanındaki çalışmalarına odaklanabiliyor. Siyaset akademisi koordinatörlüğü yaparken, derslere katılan hocamızın bir sözü vardı. “Eğer işin içine ailenizi katarsanız daha rahat destek görürsünüz.” Ben bunu yapmaya çalıştım. Oğlum da siyasetin içinde büyüdü. Benimle seçim broşürleri dağıttı. Aday olmadan önce de; Eşimin iznini ve desteğini aldım. Eşim, gerçekten her zaman benim en büyük destekçimdir.

Tabii Ak Parti Kadın Kollarımızın; Kadınların siyasette yer almasında önemi çok büyük. Kadın Kollarımız,

5 milyonu aşan üyesi ile dünyanın en büyük sivil toplum kuruluşu. Ayrıca Siyaset Okulu vazifesi görüyor. Kadın kollarımızdan; Meclis Üyeleri, Belediye Başkanları, Milletvekilleri yetişiyor.

Bursa'da yapılan yatırımlar, çalışmalar nelerdir?

BURSA'MIZ İÇİN CANLA BAŞLA ÇALIŞIYORUZ

Bursa; tarihi kimliği kültürel mirası, tarım ve sanayide ki büyüme dinamizmi ile ülke ekonomisine büyük katkı koyan bir şehir. Özellikle sanayi alanında Bursa denilince akla gelen sektörler olan otomotiv, tekstil ve hazır giyim, mobilya ülke sanayisinin önemli sektörleri durumundadır. Bursa'mızda yaptığımız yatırımlara örnek verirsek; sağlık alanında Kamu-Özel ortaklığı ile Bursa'ya 1355 yataklı şehir hastanesi kazandırdık ki, salgın döneminde şehir hastanelerinin önemi bir kez daha ortaya çıktı.

İnşallah Hızlı Treni de Bursa'ya kazandıracacağız. Bursa'mızın; Teknoparklar, AR-GE merkezleri, model fabrikası, Teknoloji Geliştirme Bölgesiyle Milli Teknoloji üssü haline geleceğine inanıyorum. BİTÖ, Bursa Büyükşehir Belediyesi, TÜBİTAK iş birliğiyle ile tamamlanan Gökmen uzay Havacılık Eğitim Merkezi; Avrupa'da en iyi, Dünyada ise ilk 9 havacılık ve uzay merkezinden biri.

Elektrikli ağa bağlı, çevreye duyarlı, 60 yıllık hayalimizi gerçeğe dönüştüren Türkiye'nin otomobili TOGG üretim merkezi Bursa'da üretime geçiyor İnşallah..

Bursa'mızın, özellikle tarih turizminin ve sağlık turizminin geliştirilmesinde Bursa Büyükşehir Belediyemizin önemli çalışmaları var. Bursa büyükşehir Belediyemiz, Tarım AŞ ile tarım alanında da çiftçilerimize destekler veriyor.

Bursa'mız için; Milletvekillerimiz, Belediye Başkanlarımızla birlikte

Canla Başla çalışmaya devam ediyoruz.

Siyasetin dışında neler yapıyorsunuz?

SİYASET BİR YAŞAM BİÇİMİ HALİNE GELDİ BENİM İÇİN

Siyasetin dışında; aileme, akrabalarım, kardeşlerime vakit ayırmaya çalışıyorum. Oğlumla; Anne- Oğul, Anne - Baba - Oğul etkinlikleri yapmaya çalışıyoruz. Kitap okuyorum. Arkadaşlarımla buluşuyorum.

Aslında siyaset bir yaşam biçimi haline gelmiş durumda. Benim için, mahallelerde vatandaşlarımızla buluşmak, kadınlarla biraraya gelmek, Sivil Toplum Kuruluşlarını ziyaret edip, yaşlı veya engelli ziyareti yapmak; sadece siyasi bir program değil, bir yaşam biçimi. Her insan bir dünya. Farklı dünyalarla tanışmak, insanların duasını alabilmek; herşeyden kıymetli.

Ayşe Hicret KARAKAYA

Yazar – Öğitmen

MANOLYA GÜROCAK'IN SAĞANAK ROMANINA BAKIŞ

Pavese'nin nefis bir epigrafi ile başlayan Sağanak, son sayfaya geldiğimizde bir uçurumun kıyısında durup hayata son bir bakış atacağımızın habercisidir âdeta.

“Gün oldu, bir yabancıнын bize bakışıyla bize göz kırpmasıyla uçurumun kıyısından döndük...”

Manolya Gürocak'ı şiirleri ve öyküleriyle tanıdık. İlk romanı ile ilgili beklentiler yüksekti hâliyle. Kurgusu, anlatımı ve muhtevasıyla Sağanak, ikinci bir roman beklentisi içine düşürdü beni.

Romanın başkarakteri Efsun'un hayatını sonlandırma düşüncesi ile başlar Sağanak. Çantasında taşıdığı taşlar gibi omuzlarına ağır gelmektedir yaşamak. O taşları bir göle boşaltırsa, yürümeye devam etse düşüncesi zihinlere yerleşir. Su alır götürür kederi, *matem gibi kokmayan bir göle* ulaştırır belki insanı da. O gölün kıyısında bir bankta Meryem'le tanışır. “Yaşama tutunduran her şey bir yönüyle yüce.” cümlesiyle Efsun, Meryem'in hem dikkatini çeker hem sebepsiz bir güven duyar tüm tuhaflığına karşı.

Efsun, ismiyle müsemma, büyüler konuştukça. Bilgilidir, farklıdır; yaşamı duyumsar. İliklerine kadar hissetmek ister yaşadığını. Elinden geleni yapmak, nitelikli her işte var olmak ister. Azimli ve kararlı duruşu, okura da diyaloglarla sirayet eder. Bu denli güçlü bir insan, nasıl olur hayatını bir gölde noktalamak ister?

Gündelik eylemlerdeki saflık arayışı dibe iter Efsun'u. Maddiyattan ötede bir noktada

maneviyatta aramaktadır ruhunu.

“Her şey sadece cennette yerli yerinde... Burası dünya, hamların pişeceği fırın...”

Hem ışıktır Efsun hem karanlık. Kaçışımızı yüzümüze vurur belki böylece Gürocak, karanlık yanımızdan da ışıklı yanımızdan da şikâyet edişimizi.

Efsun konuşur, Meryem dinler. İkna edilmek isteyen insanı inandırmak kolaydır. Meryem'in henüz yürüyen oğlu Ali'yle vakit geçirir Efsun. Küçük bir çocuk bakışı yeter bazen hayata tutunmaya. Dibe vurduğu an güçlü bir ışıkla uyandırılmıştır Efsun.

Gürocak'ın zaman zaman hikâyelerle zenginleştirdiği anlatımı, romanın ana fikrinin benimsenmesine katkı sağlar.

Birçok önemli esere ve mutasavvıf, şair, ilim insanına atıfta bulunur. Efsun'un kolayca kırılıp dökülmeyen benliğini aradığı dönemde okuduğu, ideale kavuşabilmek umuduyla sarıldığı eserlerdir bunlar. Kimya-yı Saadet, Mesnevi, Şark İslam Klasikleri, İbn-i Haldun, Sadi Şirazi...

Efsun ve romandaki yan karakterlerin dünyasına daldıkça okuru önemli meselelerle bir yüzleşme bekler. Feminizm, kapitalizm, aile içi şiddet, hakikat, âlemin içerisindeki sınırlı varlığımız kırılma noktalarıdır Sağanak'ın.

Zengin dili, farklı kurgusuyla Sağanak, muhakkak birçok konuda okurunun ruh dünyasına katkı sağlayacaktır.

Yazar Manolya Gürocak anlattı...

“SAYFALARINI KOPARIP FİİLEN YEMEK İSTEDİĞİM ESERLER OLMUŞTUR”

Redaktör Haber’de sizlerle kitaplara, filmlere ve yaşama dair buluşmalarımız, yazarlarla gerçekleştireceğimiz röportajlar ile devam edecek. Edebiyat ve sanata verdikleri destek için Redaktör Haber ailesine teşekkür etmek isterim.

Röportaj: Ayşe Hicret Karakaya

2019 yılında İz Yayıncılık’tan yayımlanan ilk romanı Sağanak ile düşünce kalıplarımızın sınırlarını zorlayan Manolya Gürocak ile ütopyalara, hakikate, insanın ruhunu arayışına, okumaya, edebiyata ve sanata dair kapsamlı bir söyleşi gerçekleştirdik.

Türü ne olursa olsun bir metin ortaya çıkarmak çok büyük bir çaba ve öz disiplin istiyor kuşkusuz. Bunu sağlayabilmek adına siz neler yapıyorsunuz?

Güne; bugün, şu saatte uyanıp, yüz sayfa okuyup, yirmi sayfa yazacağım diye başladığım zamanlar olur. Gerçi böyle başladığım günler genelde aksilikler çıkar. Ben de her şeyi kontrol edemeyince hiçbir şeyi kontrol etmek istemem ve bir müddet koyuveririm her şeyi akışına. Ama bunu da hakkını vererek yaparım, kendimi suçlu hissetmem. O gün iki saat fazla uyuduysam “demek ihtiyacım varmış” derim, o iki saat fazladan uykuyla bir hastalık savdığımı inanırım. Planladığım yazıyı yazamadıysam “Farz-ı kifaye değil nasılsa” diye kendimi avuturum. Elli sayfa okuyabilecekken arkadaşlarımla bir saat çene çalmak bana azap vermez, çünkü öğrenmenin kitap okumakla sınırlı bir deneyim olmadığını düşünürüm. Rüyalarda bile süregiden bir serüven, öğrenmek, der, avunurum. Sonra zıvanadan çıktığım er geç ortaya çıkar, alarmlar da iş görmüyordur. Sigorta işleviyle annemi ve kız kardeşimi devreye sokarım: “Beni şu saatte uyandırın, şu saatte yürüyüşe gönderin.” Onlardan biri bazen söylenerek bazen de memnuniyetle zebella gibi odamda belirip sorumluluklarını hatırlatırlar. Uykumu düzene koymaya ant içer ve başarıyorum, çalışma saatlerim

ritme oturur. İşe yaramama kaygısı üzerimden kalkar. Özgüven ve özsaygı ibrem fırlar, yakıt fullenir; o gazla planladığım işleri bir çırpıda tamamlarım. Ama bir şey başarmanın bir an süren sarhoşluğundan bile hemen yararlanıp rehabet kanıma yeniden giriverir. Sonra atalet tedbirleri kapsamında kendime yeni bir plan yaparım. Böyle takıl tokmak devam eden bir üretim sürecindeyim. Kendimi asla yeterince üretken bulmuyorum. Bu durum bazan ben de memnuniyetsizlik yaratıyor. Benden çok genç yaşlarda başyapıtlarını ortaya çıkarmış, sayısız eser vermiş kimi yazarları düşünüp, imrenirim, yetersizlik hissine kapılıyorum. Sonra kendime daha fazla kıyamam, her şeyin vakti zamanı vardır, senin de patir patir çiçekleneceğin bir mevsim gelecek, bak peygambere kırk yaşından sonra nice işler başardı derim. Az sayıda eserle büyük etkiler uyandırmış yazarları düşünürüm.

Bir de bir his var içimde; pek hevesli olmasam da uzun yaşayacakmışım gibi geliyor. Üstelik genç de hissediyorum. Heyecan, heves, ateş hepsi ciğerimde sıcak, tavında.

İşin gerçeği, soruyu ilk işittiğimde hiçbir şey yapmıyor gibi hissettim, utandım, sıkıldım. Ama bir metin ortaya çıkarmak için hiçbir şey yapmıyor değilim ki hatta çok şey yapıyorum:

Okuyorum, düşünüyorum, hayata karışıyor, insanlarla konuşuyorum, ilişkiler kuruyorum. Bunları şuursuzca da yapmıyorum. Ancak doğal bir akışta, öyle kendiliğinden gerçekleşiyor ki yorulmuyorum, bu yüzden bir şey yapıyormuşum gibi gelmiyor. Bilhassa düşünmek, varlığında öyle içkin bir şekilde gerçekleşiyor ki, nefes almak ne kadar yorabilir...

Romanda Efsun'un söylediği "Duvardaki şu salyangozlar gibi, ağaçlar gibi hayatta ne işe yaradığımı bulana kadar düşünmek istiyorum." cümlesi en çok paylaşılan cümle olmuş sosyal medyada. Meryem karakteri ise bu tarz düşünceleri gülünç ve ütöpik buluyor. Anlam arayışımızla ilgili benim de altını çizdiğim, notlar aldığım bölümler var romanda. Hakikati nasıl ve nerede aramalı sizce?

Hakikat insanın içindeki mikro âlem ve dışındaki makro âlemde eş zamanlı olarak aranmalı. İç görüye eşlik eden bir dış görü olmadıkça insan içine hapsolür, yalnızlaşır ve hezeyanlar içinde kaybolur, er geç kendini meleklik sanrılarına kaptırır ve karanlığın oyuncağı

olup çıkar. Aksine dış görüye eşlik eden bir iç görü yoksa o zaman da dünyevileşerek insanlıktan uzaklaşır. Peki, bu iki âlemde nasıl arayacak onu? Bence insanın arayışı, bulunmaya hazır hâle gelmek için olmalı. İnsanın onu aradığından daha büyük bir şevkle konaklayıp yerleşeceği bir kalp arayan bir aydınlıktan bahsediyoruz. İnsan o aydınlık hüznünün kabı olmaya bakmalı. Onun karşısında erimeyecek kadar dayanıklı metanetli, o ışığı örtmeyip yansıtacak denli şeffaf ve iletken, saf, parlak bir cevhere sahip olmalı. Böyle bir cevher elde etmek için kalbin nasıl tezkiye edileceğini anlatan pek çok eser kaleme alınmış âlimler tarafından. Ben kendi adıma Gazzali ve Mevlana hazretlerinin eserlerinden istifa etmeye çalışıyorum.

Elbette bu gayreti göstermek için heves duymak da bir nasip. İçinde öyle bir heves duymayanlar ise en azından heves etmeye heves edebilirler. O ilk hareketi başlatacak enerjiyi ise insan dua ile yaratabilir. Ben en azından böyle deneyimledim.

"Fikirlerimi sonu 'izm' ile biten bir kelimeye sığdırmaya korkuyorum." Ben de her konuda fanatiklikten uzak durmaya çalışan biri olarak, romanın ana fikrini iliklerime kadar hissettim. Modernizm, kapitalizm gibi hepimizin eleştirdiği dünya düzenine edebiyat ve sanatla ne kadar karşı koyabiliriz sizce?

Edebiyat ve sanatın diğer dalları, eleştirdiğimiz "izm"lere hizmet de edebilir, onlara karşı da koyabilir. Burada belki ilkin eleştirel bir düşünme tarzı benimsenmeli. Bunun için cari eğitim sisteminin, toplumsal, kültürel dayatmaların; saf aklın işletilmesinde yarattığı tahribatlar tespit edilmeli. Öte yandan bu bir paradoks içeriyor. Çünkü bu handikaplar eleştirel düşünmenin önündeki en büyük engeller ve eleştirel bir bakış olmadan aşılamaz. Sanat eserleri de sanırım bu kilidi açmak için var. Kendi başımıza, kendi aklımızla aşamayacağımız engelleri, hasbelkader aşmış yazarların, sanatçıların yardımıyla aşabiliriz. Elbette izmlere hizmet eden sanat eserlerinin zindanına da hapsolabiliriz. Bu tehlikeye karşı insan her şeyi karşıtıyla öğrenmeli. Bağnaz olmamalı. Evren, diyalektik yasayla işler. Böyle bir evrende başlayan öğrenme sürecinin ilk

aşaması iki kutbu tanımaya yönelik olmalı (teslim olmaya değil). İkinci aşamada bir tavır, bir duruş benimsemeli. Böylece şuurunun dışındaki alan ışıklanmaya başlar. Şuurun sınırları genişledikçe yönü de belirir, o artık fikir sahibidir ve eyleme geçebilir. Ve kendi geleceğine, kaderine ipotek koymaya kalkışan, anti-dirimsel her izme, sonuna dek karşı koyabilir. Onları yıkıp, yenilerini kurabilir.

Okumak, yazmak ve yayımlamaktan daha kolay bir edim gibi görülüyor genele bakarsak. Sizin nitelikli okuma ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Ve yayımlamanın da zorluğu aşikâr. Siz nasıl bir yolculuktan geçtiniz eserleriniz yayımlanırken?

Güdümsüz bir niyetle esere yanaşmak çok mühim. Nice nitelikli eserden hiç istifade edememiş insanlar gördüm. Skor yapmak için okumam, ben yavaş bir okurum. Nitelikli bir eserden maksimum verimi elde etmeyi arzulardım. Koparıp sayfalarını fiilen yemek istediğim eserler olmuştur.

Yayımlama konusuna gelirse, bu konuda ilk etapta sıkıntılar yaşamadım, hatta çok kolay da oldu. Camianın içine girdikten sonra ise aynı şeyi söyleyemem. İyi ve kötü deneyimlere aynı anda sahibim. Bu konuların aşılama engeller olduğunu düşünmüyorum, hatta iyi yanından bakarsak bu sorunları çözerken sanatçının kazandığı beceriler kazanıma da dönüşebilir. Kendi adıma öyle oldu. Ancak sırf bu sorunları çözmede beceriksiz kaldığı için nice yetenekli sanatçının tarihin sularına gömüldüğünü tahmin ediyorum. Şansı olan bin yıl da geçse sular çekilince ortaya çıkıyor. Onu gömenler, adları anılmamacasına toprak altında kalabiliyor. Ama kendi adıma böyle hazin bir tecrit ve yıpratılışa maruz kalmak istemem. Hazmedebildiğim müddetçe hak ettiğim takdiri, desteği görmek isterim. Elbette kemalimi aşacak bir şöreti de istemem. Çoğu insan sarsılmaz bir özgüvene sahip değil, görmezden gelindiğinde yok sayıldığında kendinden, yeteneklerinden şüphe duyabilir, en kötü eleştiri bile bundan daha az şiddet içerir. Özgüvenin yaralandığı böyle durumlarda sanatçının dışarıdan

gelen bir destekle üretmeye devam etmesi çok mümkün. Elbette öz değer sadece dışarıdaki o seslerle de inşa edilemez. Ancak etkisi yadsınmamalı. Değerimizi her şeyden evvel Allah bilsin elbette, ama kulun inkâr etmesi de kolay bir sınav değil, böyle şeylerle de sinamasın.

Öte yandan tam aksi bir durumun başıma gelmesinden de korkarım, hak etmediğim bir ilgi ve takdire boğulup, sahte bir “oldum” sanısına kapılıp gelişimin durmasını, öğütülüp tüketilmeyi de hiç arzu etmem.

Donarak ölen bir kuğunun yanına insanların çiçek bırakmasıyla ilgili bir tweetiniz vardı geçtiğimiz günlerde. Büyük bir hüznü hissettim o fotoğrafta. İncelikli yaşamının zorlukları var tabii. Ama aynı zamanda bunun bir lütuf olduğunu da düşünüyorum. Yazmak için, sanat için hayatı duyumsayabilmenin sizin için anlamı nedir?

Evet, o manzara bana sahiden dokundu. Bir lütuf mu eziyet mi bu? Eğer yaşamda nükte barındıran öbür incelikleri duymasaydım eziyet olurdu. Neyse ki aynı zamanda neşeli bir insanım, mizah bu zorlukları sağaltıyor hayatımda.

Kullanılan eski kelimeler, bana kelimelerin her birinin ruhu olduğunu ve aynı anlamda olsa dahi aynı ruhu yansıtmadığını düşündürdü bir kez daha. Örneğin tebellür etmek. Kelimelerin ve Türkçe'nin nasıl ruhu var sizin zihninizde?

Bu düşüncenize yürekten katılıyorum. Sözlükte aynı anlama sahip iki sözcükten bazen sadece bir tanesi gözde ve kulakta aynı çağrışımla, benzer ahenkle titreşiyor. Sözlükte anlamdaş olmaları, zihinde aynı etkiyi yaratacakları manasına gelmiyor. “Tebellür etmek” de böyle bir ruha sahip; belirlemek ve billurlaşmak kelimelerini kendi gövdesinde mezceden nefis bir kelime. Benim için eski veya yeni olmasından daha mühim bir kriter var ki bu tarz bir anlam bütünlüğü taşıması ve ağız yapıma uygun olması. Söylemekte zorlandığım kelimelerle bağ kurmam zorlaşıyor. Öte yandan dilde öyle güzellikler var ki doğadaki canlı cansız varlıklardan

yansımayla türeyen sesleri o kelimenin içinde işitmek hoşuma gidiyor. Ab, kelimesini işittiğimde bir damlanın yere düştüğünde çıkardığı ses geliyor kulağıma, su kelimesini işittiğimde kesintisiz akan bir kaynağı duyuyorum. Mesela p, ç, t, k sesleri bana çıtır çıtır yanan odunlardan gelen sesleri çağırıştırır. U, v, rüzgârı... S, ş akan suyu veya havayı...

Çince mesela, bu çağrışımları görsel biçimde yaymayı öncelemiş, yazı karakterlerinin biçimsel çağrışımları öncelikli ve güçlü. Türkçe’de işitsel bir öncelik var sanki.

Yazarken de sözcük seçimlerimde çoğunlukla bilinçsizce, sezgisel diye tanımladığım bir tutumla, bu hisler beni yönetiyor. Nadiren ise kelimelere karşı bu tarz bir uyanıklık geliştirerek yazıyorum.

Sağanak’ta birçok olgu derinlemesine işlenmiş. Yüzeysel olarak değinilmiş hissiyatı uyandırmıyor okurda. Aslında çoğu zaman konuşmaktan kaçındığımız olgular bunlar. Efsun ve Yaman karakterlerinin sohbetleri bu durumun açık bir örneği. Okur için besleyici, ufuk açıcı sohbetler bunlar. Kadın meseleleri, İslamiyet, mikro âlem, hakikat... Siz yazarken nelerden beslendiniz?

Her yazarı besleyen şeyler beni de besledi: Filmler, klasikler, felsefe metinleri, müzikler, öz yaşam deneyimleri, gözlemler, çocukluk... Belki benden önceki kuşaklardan farklı olarak sosyal medyayı ekleyebiliriz bu listeye. Ekşisözlük, Twitter, YouTube ve diğer sosyal mecralar insanı filtrelenmesi güç, niteliksiz bilgi yığını içinde boğabileceği gibi onun, hayata dair oturduğu yerden erişmesi güç nitelikli bilgilere ulaşmasına da katkı sağlayabiliyor. İlerleyen yaşımda artık bu platformlardan minimum girdiyle maksimum faydayı elde etmeyi de öğrendiğimi düşünüyorum; keza kendi kuşağımda yadsınmaz etkileri olduğunu da...

Son dönemde çok konuşulan kadının toplumdaki yerini Sağanak’ta dini, sosyolojik ve felsefi açılardan ele almışsınız. Aile içi şiddet ve kadın cinayeti de var ki bu bölümü gözlerim

dolarak okudum. Bu noktada romanda geçen “Kadının dağılan benliğini onarmasını, var olma sebebini hatırlamasını istiyorum çünkü bence barış ve huzur böyle gelecek.” cümlesine değinmek isterim. Tüm bu değiniler bağlamında Sağanak ile Efsun’un “kadının ve dolaylı olarak erkeklerin de insanlık tarihindeki mağduriyetlerinin bitmesi için elinden geleni yapmak” idealine katkıda mı bulunmak istediniz?

Bunu inkâr edemem. Efsun’a acımasız, acınası bir gözle bakıp, hırpalamak istediğim her defasında elimden kurtuldu. İster inanın ister inanmayın bir yerden sonra benim müdahale edebileceğim bir şey olmaktan çıktı bu. Çünkü Efsun baskın, güçlü bir karakter, yazarından da yaman. Romanda onun kadar güçlü bir karakter daha yaratamamış olmak sonlara doğru gücüme gittiği için Faize’yi devreye soktum. Ama o da anti-propagandayı temsil etmediği için Efsun’un dişil gerçekçi propagandası çok gür işitildi. Belki bugün feministlerin sesi zaten çok gür çıktığı için buna göz yumdum. Umarım yarın dengeler değiştiğinde romanın yarı güdümlü bu hâli anlayış görür.

Romanda Mesnevi, Kimya-yı Saadet, Bostan, Şark İslam Klasikleri, Fususu’l Hikem gibi birçok önemli esere değinmişsiniz. Ve “Mevlana’dan önce Osho’yu okumuş olmam, burnumun dibindeki hazinelerden mahrum kalmak salt benim suçum olamaz.” cümlesi ile çok önemli bir konuya değinmişsiniz. Burada Efsun’un asıl şikâyeti nedir?

Aslında burada popülarite değil Efsun’un şikâyeti, o kendi çıktığı yumurtayı kötileyip duran Batı hayranı zihniyeti eleştiriyor. Diyeceksiniz ki Osho uzak doğu kökenli. Öyle olduğu hâlde o da Batı’nın meşhur ettiği, Batı’nın parlatıp pazarladığı mistik bir uzak doğu figürüdür. Batıda kabul gördüğü için Efsun tarafından kabul görebilmiştir.

Sağanak’ta yer verdiğiniz konuların her biri başlı başına bir roman konusu olabilir. Queer teori, mikro âlem, üçüncü dalga feminizm, aile içi şiddet, ataerkil ve anaerkil toplumlara sosyolojik bakış, kapitalizm... Kurgu ve anlatıdaki

tiplerle bütün bu konuları harmanlamışsınız ve okuru da araştırmaya teşvik etmişsiniz bir bakıma. Bilinçli bir tercih olduğu aşikâr, riskli bulduğunuz yönleri de var mıydı bu tercihinizin?

Her biri başlı başına bir roman konusu olabilir mi bilmiyorum ama akademik çalışma konusu olabilir. Örneğin romanda Queer teoriye yönelik bir takım eleştiriler var ki bunlar bizzat kendi düşünsel veriminin mahsulü olup akademinin faydalanıp geliştirebileceği niteliktedir. Kesinlikle risk aldım ve tespit ettiğiniz gibi bilinçli bir tercihti. Açıkçası Efsun’u yarı ideolog bir karakter olarak kurgulamak bu uğurda bana müthiş bir alan açtı. Ben de dilediğim gibi at oynattım. Bu tekniği Karamazov Kardeşler’de Zosima dede karakteri ve Alyoşa ile sayfalarca Hristiyanlık propagandası yapan Dostoyevski’nin de kullanmış olması bana cüret verdi. Eşef ki ben Ivan gibi bir anti-tez yaratamadım, Büyük Engizisyoncu gibi bir anti-bölüm yazamadım. Nefesim yetmedi. Yaman da Çağıl da zayıf kaldılar. Bir başyapıt ortaya çıkarma ihtimalimi bu yüzden yok etmiş olabilirim. Yine de önemli bir yapıt ortaya koyduğumu düşünüyorum.

Geçtiğimiz ay George Orwell’in 1984 çeviriniz yayımlandı. Romancılığınıza katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?

Kesinlikle evet. Başka yazarın aklında olanı Türkçede en özlü ve uygun şekilde ifade etmek uğraşı, dili kullanırken başka türlü bir farkındalığı tetikledi bende. Kendi zihnimde olanı ifade etmekte bu tecrübeden ileriki zamanlarda istifade edeceğimi düşünüyorum.

Son olarak sinemaya çok uygun olduğu izlenimi uyandırdı bende roman. Efsun karakteri ile sinemaya göz kırpar mı Sağanak, ne dersiniz?

Gayet mümkün, hatta sizinle aynı fikirde olan bir okur dostum bu konuda beni epey yüreklendirdi. Senaryo daha önce denemediğim bir tür olduğu için tereddütler yaşadım. Ancak ilk bölümü yazmayı başardım, kısa zamanda bitirmeyi umuyorum.

Bu güzel sohbet için çok teşekkür ederim.

İlhan KOÇ

NLP Uzmanı
Profesyonel Koç

Duygusal açlık yaşamımızın tüm alanlarında karşımıza sıkça çıkıyor. Bir çocuğun duygusal olarak aç bir ebeveyne sahip olmasının onun psikolojik gelişimi üzerine etkisi veya bu bireyin özellikle eşleri ve çocuklarıyla olan ilişkileri üzerindeki olumsuz tutumları tahminimizden çok daha fazla olabiliyor. Duygusal açlık, ilişkilerde sağlıklı bir iletişim ve bağlanma, beslenme konusunda yanlış alışkanlıklar gibi çok önemli sonuçlar da ortaya çıkartıyor.

DUYGUSAL AÇLIK VE TUTUMLARIMIZ

Duygusal açlık, altta yatan sürekli bir isteme duygusu ya da bir şeylerin eksik olduğu şeklindeki duygusal durum diyebiliriz. Yalnızlık, ilgi ve sevgi ihtiyacı gibi duyguların giderilmesi amacı ile oluşturulmaktadır. Bu durum bir insanın başkalarıyla bağlantı kurmasını zorlaştıran travma, reddedilme veya sosyal becerilerin eksikliğinin bir sonucu da olabiliyor.

Duygusal açlık, genellikle çocuklukta karşılanmayan duygusal ihtiyaç hissinden kaynaklanmaktadır. Çocuklar sevgisiz ya da şefkatsiz büyüdüklerinde, bu duygu yetişkinlikte kendisini yüksek bir şekilde “duygusal yakınlık” olarak göstermektedir. Bu ihtiyacın karşılanması için, yoksun bir kişi romantik bir partnere ve hatta çocuğuna bağlanabilir. Duygusal açlıkta ilişkiler genellikle duygusal enerjiden yoksun, muhababının sürekli olarak tüketildiği duygusal olarak tüketen bir ilişkidir. Bu nedenle Duygusal açlık sevgi değildir.

Duygusal açlık yaşayan bireyler “duygusal sigortaya” ihtiyaç duyarlar. Yardımsever olmak, sürekli başkalarının ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmak gibi. Başkalarından sürekli onay istemek, duygusal açlığın ayırt edici diğer bir özelliğidir. Ebeveyni duygusal açlık yaşayan çocuklar, genellikle, kararsız, güvenmeyen, mış gibi görünen, öz saygı ve öz disiplinleri olmayan bireyler olmaktadır.

Duygusal açlık yaşayan insanlar sosyal olarak ‘yıldız’ olan insanlara aşırı derecede bağlı olabilirler bu çok sayıda arkadaşı veya bir tür statüsü yüksek insanları etrafında bulundurlar. Bu kişilerle çevresinde dinamik sosyal bir dünya oluştururlar.

İlişkilerde duygusal açlık sevgi gibi görünebilir ve genellikle sevgiyle karıştırılır, ancak yöneldiği kişi üzerinde

tam tersi bir etkiye sahiptir. Sevgi ilişkii beslerken, duygusal açlık ilişkii tüketir ve anlamsız kılar. Duygusal açlıkla sevgi arasındaki farkı anlamak, bazı insanların neden ebeveyn–çocuk veya yetişkin ilişkilerinde kendilerini beslenmiş veya güvende hissetmediklerini açıklamaya yardımcı olabilir. Bu yazımızda duygusal açlığın insanlarda farklı yönlerde oluşturduğu etki üzerinde duracağız.

Bildiğiniz gibi, birçok yetişkin, ilişkilerinde yaptıkları hiçbir şeyin yeterli olmadığına inandıkları ve partnerlerinin ihtiyaçlarını sürekli olarak karşılayamadıklarını düşündükleri romantik ilişkiler yaşarlar.

Duygusal açlık çeken insan, baskıcı, müdahaleci, boğucu, aşırı korumacı, sahiplenici veya dengesiz olarak tanımlanan bir ilişki tipi geliştirirler. Maalesef bu davranışlar genellikle kişinin gerçek sevgisini değil duygusal açlığı ifade etmektedir. İlişkilerde genellikle duygusal açlıkla sevgi karıştırılır. İlişkinin ilk başlangıcında çok fazla karıştırılabilen bu durumun nedeni ikisinin de özlem ve duygusal yoğunluk içermesidir. Bir kişi, sevdiğini söylediği kişiye karşı son derece dikkatli veya şefkatli görünebilir ve bu olumlu bir tutum olarak algılanabilir. Bununla birlikte, duygusal açlık sevgiden farklıdır, çünkü kişi burada sevgiyle beslendiği gibi beslenmez; bunun yerine hayat enerjisinin tükendiğini hisseder.

Bir kişi duygusal açlık hissettiğinde, bunu çoğu zaman başka bir kişiyi kullanarak doldurmaya çalıştıkları bir ihtiyaç olarak yaşarlar. Dikkatleri veya sevgileri iki tarafı da beslemeye yönelik olarak gelmez, verme eğilimli gibi görünse de aslında bir alma tutum ve davranışı geliştirirler

Duygusal yoksunluk yaşayan kişiler, “sevgi “ veya “Seni seviyorum” gibi kelimeleri en sık başkaları için en çok hissettiklerinde değil, güçlü bağımlılık ihtiyaçları yaşadıklarında ve güvenceye ihtiyaç duyduklarında ifade etmektedirler.

Duygusal açlık sorununu aşmak için kendimizi iyi tanıyabilmek, duygularımızın farkında olmak, bunu ifade edebilmek ve başkalarının duygularını tanımlayabilmek ve bu duygular ile sağlıklı iletişim oluşturabilmek çözüm yollarımız olabilir.

KOVİD-19 AŞISINDA REKABET KIZIŞIRKEN KÜRESEL EŞİTSİZLİK DERİNLEŞİYOR

Yeni tip koronavirüs pandemisiyle mücadelede aşı konusu uluslararası işbirliğine zemin hazırlamak yerine küresel jeopolitik fay hatlarını bütün açıklığıyla ortaya koyan bir rekabet aracına dönüştü.

Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınının başlangıç noktası olan Çin'de salgının kontrol altına alınmasından sonra uluslararası toplum, pandeminin uluslararası ilişkiler üzerindeki muhtemel etkilerini tartışıyor. Salgının çok kısa bir süre içinde Çin sınırlarının dışına taşıp Batılı ülkelere ulaşmasıyla pandeminin mevcut sistemleri hızla değiştireceği ve küresel sistem üzerinde kalıcı bir etki bırakacağı yönündeki endişeler de gün yüzüne çıktı.

Öncelikle bu süreçte "güçlü devlet" düşüncesi ön plana çıktı. Kovid-19 salgını öncesi uluslararası sistemde önde gelen güçlü oyunculardan bazıları, pandemiyle başa çıkamadıkları için kendilerini zor durumda buldular ve olumsuz anlamda dünya lideri oldular. Pandemi, her şeyden önce, devletin gücünü ölçen mevcut araçların, devletin fiili gücünü belirlemede yetersiz kaldığını göstermiş oldu. Pandeminin oluşturduğu tehdit ulusal güvenlik doktrinleri kapsamına dahil edildikçe, pandemilere karşı mücadelede devlete, merkezî ve eşsiz bir yapı olarak daha fazla ihtiyaç duyulmaya başlandı. Sağlık hizmetleri, güvenlik ve refah sağlayıcısı olarak ulus

devletler, küresel ve ulusal tüm salgınlarda tek başına ve en ön safta yer aldı. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Avrupa Birliği (AB) gibi uluslararası kurumların bu dönemde yetersiz kalmasıyla birlikte kendi kendine yeterlilik fikri ile başının çaresine bakmaya çalışan ulus devletler ve güçlü devletler olgusu pandemide belirginleşti. Jeopolitik karmaşıklık ve belirsizlik arttı. Devlet gücü kavramında, realist yaklaşımın temelini oluşturan askeri güç, ekonomik güç ve demografik yapılar ilaveten sağlık sistemleri ve salgınla mücadelede elde edilen başarı da önemli bir belirleyici oldu. Öyle ki birçok liderin siyasi geleceği ülkelerinde Kovid-19'un yayılmasını durdurma yeteneğine bağlı hale geldi.

AŞIDA BÜYÜK GÜÇ REKABETİ

Dünya genelinde 13 Şubat 2021 tarihindeki veriler itibarıyla 109 milyon kişi halen enfekte vaziyette. Bugüne kadar 2 milyon 380 bin kişinin hayatını kaybettiği yeni tip koronavirüs pandemisiyle mücadelede aşı ön plana çıktı ve aşı konusu uluslararası işbirliğine zemin hazırlamak yerine küresel jeopolitik fay hatlarını bütün açıklığıyla ortaya koyan bir rekabet aracına dönüştü. Çin, daha Kovid-19 aşı yarışından önce dünyanın en büyük ekonomileri arasındaydı. Halen yüzde ikinin üzerindeki pozitif büyüme oranıyla Çin büyümeye devam ederken, ABD ve Avrupa ekonomileri salgın nedeniyle küçüldü. Asya'da, ABD Çin'i dengelemek için Hindistan'la stratejik ortaklığını derinleştirmekte olup, Çin'in yükselişini kontrol altına almak amacıyla bölgedeki diğer müttefikleriyle birlikte çalışmakta. Kovid-19'un ortaya çıkışı ve akabinde birbirini suçlama oyunu, ABD ve Çin'i bu tehditle savaşmak için her zamankinden

daha fazla ihtiyaç duyulan işbirliğinden uzaklaştırarak, büyük güç rekabetini artırdı. Dünya güçleri ekonomik açıdan zenginleşme kaynağı haline gelen aşı geliştirmede birlikte çalışmak yerine rekabet etmeye başladılar. Aşı üretimi ve dağıtımını sağlayan zengin ülkeler aşı tedarikinde adeta tekel kurdular. Rusya ve Çin gibi bölgesel aktörler ise uluslararası çıkarları bağlamında aşırı etkili bir araç olarak kullandılar. Halen İngiltere AstraZeneca, ABD Moderna, ABD-Almanya Pfizer/BioNTech, Çin Sinovac ve Sinopharm ve Rus Gamelaya Enstitüsü tarafından üretilen Sputnik V aşısı dünyada yaygın olarak kullanılıyor. Bu aşılar İngiltere, ABD, Almanya, Çin ve Rusya'nın şimdilik rekabet oyununun kazananları olmasını sağladı. Avrupa'daki aşı fabrikaları taleple baş etmekte bir hayli zorlanıyorlar. Avrupa Birliği Konseyi Başkanı Charles Michel, yeni tip koronavirüse karşı geliştirdiği aşının AB ülkelerine tedarikinde ciddi miktarda kesinti yapacağını açıklayan AstraZeneca gibi ilaç firmalarına karşı yasal yollara başvurma seçeneğini gündeme getirdi. Avrupa Birliği aşı taleplerini karşılayamayan ülkelere ihracatı sınırlama-yasaklama tehdidinde bulundu.

Çin, Devlet Başkanı Şi Cinping, 18 Mayıs'ta Dünya Sağlık Meclisi'ne yaptığı konuşmada, Çin tarafından geliştirilen aşının "küresel kamu malı" olacağını açıkladı ve sekiz ay sonra da bunu gerçekleştirdi. Çin halihazırda Brezilya, Endonezya, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Türkiye, Peru ve Şili'ye aşı sağlıyor. ABD ve İngiltere, aşı geliştirmeye yatırım yapabilen ve sipariş listesinde öne geçebilen ülkeler olarak şu anda sağlam bir aşı stokuna sahip. Ancak küresel bir aşı süper gücü olmak, Çin'in kendi nüfusunu aşılama bakımından da önde olduğu anlamına gelmiyor. Economist İstihbarat Birimi'nin (Economist Intelligence Unit) araştırması, dünyada aşı üretiminde ön sıralardaki iki ülke olan Çin ve Hindistan'ın, kendi nüfuslarını 2022 yılı sonuna kadar yeterli düzeyde aşılayamayabileceğini gösteriyor.

Almanya aşı üretiminde öne çıkan bir ülke olmasına rağmen kendi ülkesinde diğer Avrupa Birliği (AB) ülkeleri gibi aşı tedarik sorunu yaşıyor. Kanada da aşı stoku bakımından ABD ve İngiltere'nin biraz gerisinde yer alıyor.

Bu aşılara dair en güncel rakamlarla şunları ifade edebiliriz: Moderna 2 doz ve Pfizer/BioNTech 2 doz aşılarını kullanan ABD'de aşılama ilk olarak 14 Aralık 2020 tarihinde başladı ve şimdiye uygulanan toplam doz 50 milyon 640 bin; (Sinopharm firmasının ürettiği) Sinovac 2 doz aşısını kullanan Çin'de aşılama ilk olarak 15 Aralık 2020 tarihinde başladı ve şimdiye kadar uygulanan toplam doz 40 milyon 520 bin; Sputnik V 2 doz aşısını kullanan Rusya'da aşılama ilk olarak 5 Aralık 2020 tarihinde başladı ve şimdiye kadar uygulanan toplam doz 3 milyon 900 bin; Moderna 2 doz, Oxford/AstraZeneca 2 doz ve Pfizer/BioNTech 2 doz aşılarının kullanıldığı Almanya'da aşılama ilk olarak 26 Aralık 2020 tarihinde başladı ve şimdiye kadar uygulanan toplam doz 3 milyon 970 bin; Moderna 2 doz, Oxford/AstraZeneca 2 doz ve Pfizer/BioNTech 2 doz aşılarının uygulandığı İtalya'da aşılama ilk olarak 27 Aralık 2020 tarihinde başladı ve şimdiye kadar uygulanan toplam doz 2 milyon 960 bin ve (Sinovac firmasının ürettiği) CoronaVac 2 doz aşısını kullanan Türkiye'de aşılama ilk olarak 14 Ocak 2021 tarihinde başladı ve şimdiye kadar uygulanan toplam doz 3 milyon 710 bin (Kaynak: Our World in Data, gov.uk paneli; son güncelleme 13 Şubat 2021).

AŞI İSTİFLEMENİN YIKICI SONUÇLARI

Düşük gelir grubundaki ülkelerin çoğunda aşılama henüz başlamadı. The Economist grubunun tahlil ve araştırmalar yoluyla tahmin ve tavsiyeler geliştiren birimi Economist İstihbarat Birimi'nden (EIU) Agathe Demarais, bu konuda en kapsamlı çalışmalardan birini gerçekleştirdi. Dünya ülkelerinin aşılamaya eşit erişime sahip olmalarını hedefleyen Dünya

Sağlık Örgütü (DSÖ) düşük gelirli ülkelere aşının adil ve eşit dağıtılması için COVAX adlı bir mekanizma oluşturdu. DSÖ, aşı ittifakı GAVI ve Salgın Hastalıklara Karşı Hazırlık Merkezi'nin (CEPI) öncülüğünde başlatılan COVAX girişimi dünyadaki her ülkeye ucuz aşı sağlanmasını hedefliyor. Bu kapsamda COVAX, dünyanın orta ve düşük gelirli ülkelerinde yaşayan milyarlarca kişinin koronavirüse karşı aşılanabilmesi konusundaki küresel çabaların merkezindeki oluşum olarak ortaya çıktı. Ancak aşı bağışı yapacak olan ülkelerde yaşanan sorunlar, planı sekteye uğratmış durumda. Zengin ülkelerin aşıları istiflercesine büyük miktarlarda aşı satın alması dünyada aşıya en çok ihtiyaç duyan diğer yoksul ülkelerin zararına işleyen bir mekanizma geliştirdi.

COVAX 2021 yılının sonuna kadar çoğu Afrika, Asya ve Latin Amerika'da bulunan orta ve düşük gelirli 91 ülkeye, en az 2 milyar doz aşı ulaştırarak, hastalık karşısında en korunmasız insanların yüzde 20'sinin aşılanmasını sağlamayı hedeflemesine rağmen Reuters muhabirlerinin ulaştığı iç yazışmalara göre COVAX çalışanları, fon eksikliği, arz belirsizlikleri ve karmaşık sözleşmelerin yol açtığı bürokratik tıkanıklıklar gibi nedenlerle bu hedeflere ulaşmanın imkânsız olduğunu ifade ediyorlar. İstisnai durumlara emsal olarak Hindistan'ın Kovid aşısında istenilen başarıyı sağlamasında kişisel girişimcilerin büyük rolü olduğuna işaret edebiliriz. Sözgelimi Hintli iş adamı Adar Poonawalla'nın sahibi olduğu Serum Enstitüsü, önce Hindistan daha sonra COVAX projesi üzerinden Afrika'ya da aşı sağlamak hedefinde. 2021 Ocak ayında bu aşılarından Oxford Üniversitesi ve AstraZeneca şirketi tarafından geliştirilen aşının ilk üretim hakkı Hindistan hükümetine verildi ve Poonawalla'nın fabrikaları Hindistan hükümeti için üretim yapan iki şirketten biri olarak, şu anda günde 2,4 milyon doz Oxford-AstraZeneca aşısı üretiyor.

Poonawalla, Hindistan hükümetinin yanı sıra ürettiği aşıları Brezilya, Fas, Bangladeş ve Güney Afrika'ya da gönderiyor. Poonawalla, DSÖ'den ön onay alır almaz COVAX'a AstraZeneca aşısından 200 milyon doz vereceğini vaat etti.

Economist İstihbarat Birimi'nden Demarais de, COVAX'ın ne kadar başarılı olabileceği konusunda temkinli olduklarını ve ülkelerin yüzde 20-27'si aşılsa bile bu oranın salgının ilerlemesini köklü bir şekilde durdurmayacak bir oran olduğunu açıkladı. Economist İstihbarat Birimi'nin tahminlerine göre bazı ülkeler 2023 yılının sonuna kadar bile aşı kampanyalarını tamamlayamayacak. Özellikle virüsün, dünyanın herhangi bir yerinde yayılmasını sürdürdükçe, yeni aşıya dayanıklı mutasyonlara uğrama ve bütün dünyaya yeniden yayılma tehlikesinin devam etmesi de söz konusu.

“EŞİTSİZLİK VİRÜSÜ”

Özetle dünyayı Kovid-19'a karşı aşılama bir ölüm-kalım meselesi haline geldi. Görünen o ki üretim arttıkça ve ihtiyaç azaldıkça aşının fiyatı düşecek ama zengin ülkelerden yoksullara ulaşması kolay olmayacak ve dünya genelinde aşı en son yoksul ülkelere ulaşacak. Olumlu bir bakış açısıyla aşı üretiminin büyük bir hızla devam ettiğini biliyoruz, ancak dünyanın 7,7 milyarlık nüfusunun aşılmasının kolay olmayacağı gerçeğini de unutmamamız lazım.

Aşı üretimine yakın olan tekellerin borsadaki değeri ise son aylarda hızla arttı. Büyük bir pazar oluştu. Önümüzde duran, karmaşık bilimsel süreçler, çokuluslu şirketler,

devletlerin birbiriyle çelişen ve çatışan hedefleri, bürokratik ve yasal engel ve faktörlerle örülmüş bir süreç ve bu nedenle de dünyada aşılamanın hangi hızla ve nasıl ilerleyeceğini tahmin etmek kolay değil. Bu süreçte küresel işbirliğinin mi yoksa ulus devletlerin mi öne çıkacağı sorusu da akla geliyor. GAVI Aşı İttifakı CEO'su Seth Berkley'in, “Rekabet ne kadar çok olursa bilimsel mücadele de o kadar başarılı olur” sözleri buna bir cevap olabilir. Zira BM'ye bağlı DSÖ ve Gates Vakfı üyeleri arasında bulunan GAVI Aşı İttifakının, koronavirüs aşısı geliştirmeye yönelik uluslararası rekabeti olumlu olarak değerlendirmesi Kovid-19 pandemisinin en göze çarpan ve aynı zamanda ilk kurbanının küresel ekonomi olduğu gerçeğini de gözler önüne seriyor. Londra merkezli uluslararası insani yardım örgütü Oxfam'ın 79 ülkeden 300 iktisatçının görüşüne başvurarak hazırladığı ve yayınladığı “Eşitsizlik Virüsü” (The Inequality Virus) başlığını taşıyan raporuna göre koronavirüs pandemisi dünya çapındaki ekonomik eşitsizliği iyice büyüttü. Raporda, “Gezegen üzerindeki en zengin 1000 kişi Kovid-19 nedeniyle yaşadıkları kayıpları sadece 9 ay içerisinde telafi edebilirken, dünyanın en yoksullarının ekonomik olarak toparlanması on yıldan fazla sürebilir,” denildi. Ekonomik eşitsizliğin tüm ülkelerde eş zamanlı olarak şiddetlendiği belirtilen raporda bunun 100 yıl sonra ilk kez gerçekleştiğine dikkat çekildi. Rapor Davos Dünya Ekonomik Forumu'nun açılışında kamuoyuyla paylaşıldı.

Oxfam'ın raporuna göre dünyadaki milyarderlerin toplam serveti Mart 2020 ile Aralık 2020 arasında 3 trilyon 900 milyar dolarlık artışla 11 trilyon 950 milyar dolara yükseldi. Rapora göre dünyanın en zengin 2 bin 153 kişinin elinde bulunan servet, 4,6 milyar kişinin toplam servetinden fazla. Jeff Bezos, Bernard Arnault, Bill Gates, Mark Zuckerberg gibi isimlerin bulunduğu dünyanın en zengin 10 kişinin serveti aynı dönemde net olarak 540 milyar dolar arttı. Raporda bu toplamın tüm dünya nüfusunun aşılmasına ve hiç kimsenin pandemi nedeniyle yoksulluğa düşmemesi için yeterli olduğu belirtildi. Rapora göre dünya

90 yıldır gördüğü en büyük istihdam krizini yaşıyor. 100 milyonlarca insanın gelirini ya da işini kaybettiği belirtiliyor. Bu durumdan etkilenen kesimlerin başında da kadınlar geliyor. Pandeminin olumsuz etkilediği önde gelen ekonomik faaliyet alanları arasında restoran, pastane, kafe vb. mekânlarıyla yiyecek sektörü ile büro yönetimi geliyor. İngiltere’de yapılan araştırmalara göre Covid-19 hastalığından ölüm oranlarının düşük gelirli bölgelerde varlıklı kesimlerin yaşadığı bölgelerin iki katı olduğu belirtiliyor. Fransa, İspanya ve Hindistan’da yapılan çalışmalardan da benzer sonuçlar elde edildi. Oxfam’ın raporunda ayrıca bazı ülkelerde etnik azınlıklar arasında da ölüm oranlarının belirgin bir biçimde daha yüksek olduğu ifade edildi. Oxfam İcra Direktörü Gabriela Bucher raporla ilgili olarak, “Kayıt tutulmaya başlanmasından bu yana eşitsizlikteki en büyük artışa tanık oluyoruz,” dedi. Bucher’in, “Hileli ekonomiler pandemiye lüks içinde atlatan zengin bir elite varlık akıtırken pandeminin ön

cephesinde yer alan tezgahlar, sağlık çalışanları ve market satıcıları faturalarını ödemeye çalışıyor,” demesi de durumun vahametini gözler önüne seriyor.

Sonuç olarak salgın; ülkeleri, devletleri, liderleri, ekonomileri, kurumları, ittifakları, kısaca yaşadığımız alandaki her şeyi değiştirmeye zorluyor. Dünya salgından sonra artık bildiğimiz o eski dünya olmayacak; çok daha farklı yeni bir yönetim modeli, farklı bir küresel sistem ve farklı bir dünya liderliği gelişecek. Salgının sağlık boyutundan başka siyasi, ekonomik, askeri ve psikolojik boyutları da var. Salgının dünya ekonomisi üzerinde de kalıcı etkisi olacak. Dünya genelinde şirketler, pazarlar ve siyaset kısa vadeli kâr menfaatleri ortak yarara baskın gelecek şekilde oluştukları için istihdamın güvence altına alınması, ücretler ve insan hakları maalesef yetersiz kalmakta. Pandemi savunma bütçeleri üzerinde de çok önemli ekonomik sonuçlar doğuracak.

Dünyanın 21. yüzyıl başındaki küreselleşme sistemine geri

dönmesi artık çok düşük bir ihtimal. Küreselleşme, dünya ekonomisindeki diğer gelişmelerin yanı sıra iletişim teknolojisindeki ilerlemenin bir sonucu olarak gelişti. Pandemi sonrası eğitim de dahil olmak üzere birçok sektörde dijital bir platforma geçildi. “Neo-liberalizmin sonu geldi” demek için henüz erken olmakla birlikte reelpolitikte Batı demokrasileri mücadelede becerisizlik içinde bocalarken ve kaybederken Çin salgınla mücadelede kullandığı kendi yeni yöntemleri ile dünya liderliğine soyunduğundan artık yeni dünyanın küresel normlarının belirleyicisi konumuna geldi diyebiliriz. Dünya bir belirsizlik, ekonomik durgunluk ve muhtemel bir bunalım dönemine doğru evrilirken, birlik ihtiyacı her zamankinden daha fazla hissedilir hale gelmiş durumda. Bu süreçte büyük güçlerin liderlerine de önemli sorumluluklar düşüyor. Churchill’in dediği gibi belki biz de “Bu son değil, hatta sonun başlangıcı bile değil, belki de başlangıcın sonudur” aşamasındayız.

• Prof. Dr. Giray Saynur Derman- A.A.

Doğal hayatı, müzeleri, termaliyle Başkent'in yanı başında bir turizm ilçesi

ÇAMLIDERE

Çamlıdere Belediye Başkanı Hazım Can Ercan “ Çamlıdere, İnanç Turizmi, Kültür Turizmi, Müzeler Turizmi, Doğa ve Doğa Sporları turizmi ve Termal Turizm ile 5 farklı alanda turizm yapılabilen Başkent Ankara'nın tek ilçesidir” dedi.

Redaktör Haber dergisi Mart sayısında sayfalarımıza Başkent Ankara'nın turizm cenneti ilçesi Çamlıdere'nin belediye başkanı Hazım Can Ercan'ı konuk ettik. Başkent Ankara'nın yanı başında bozulmamış tarihi ve doğasıyla şirin bir ilçe konumunda olan Çamlıdere'de 4. Dönem belediye başkanlığını yürüten Başkan H.Can Ercan ile yaptığı çalışmaları ve ilçenin doğal güzelliklerini konuştuk. Şeyh Ali Semerkandi külliyesinin de bulunduğu Çamlıdere ilçesini doğa ve kültür şehri olarak tanımlayan başkan H. Can Ercan günlük 10 bin ziyaretçinin geldiği Çamlıdere'yi görmeyenler için ilçenin doğal güzelliklerini anlattı.

İşte o röportajımız...

Çamlıdere'de Dört dönemdir başkanlık yapıyorsunuz. Nedir bu başarının sırrı? Çamlıdere'de neler yaptınız, ilçede yaşanan değişimi anlatır mısınız?

Öncelikle inanmak eğer inanmazsanız hiç bir işi başaramazsınız aynı zamanda hizmet yaparken gönül

belediyeciliğini de çok iyi yapmalısınız, biz sadece hizmet değil gönüllere de hitap ederek bu başarıyı elde ettik. Bizim göreve Geldiğimiz Çamlıdere Güneydoğu Anadolu bölgesindeki bir köyden bile daha beter bir haldeydi, bir tane çocuk parkı yoktu oyun parkı bile yoktu. Belediye Personeli 17 ay maaş alamamış Belediye'ye ait bir tane arsa kalmamış, çöpler alınmaz olmuş, belediye araçlarının depolarında akaryakıt dahi yoktu, deyim yerindeyse tam bir enkaz devraldık.

Göreve başladıktan sonra önce Belediyeyi ayağa kaldırmamız gerektiğini düşündük ve Belediyemizden başlayıp sırasıyla bütün sorunları tek tek çözdük tasarruf tedbirleri aldık uyguladık ve başarıldı olduk. Şuan Çamlıdere'nin ilçe merkezi başta olmak üzere bütün köylerinde çocuklarımız için oyun parkları var, ilçe merkezimizde Şeyh Ali Semerkandi külliyesi başta olmak üzere bir çok çevre düzenlemesinin yanında insanların aileleri ile birlikte oturup denelebilecekleri parklarımız var. Çamlıdere Yaylasına yaptığımız yayla göl park rekreasyon alanımız, 10 tane müzemiz var. Çamlıdere bir kültür ve müzeler şehri oldu. Bu müzelerin 3 tanesi çok değerli ve önemli müzeler bunlardan Doğa ve Hayvan Müzesi Türkiye'de ki ilk ve tek doğa ve Hayvan müzesi olma özelliğine sahip. Çamlıdere doğasında yaşayan ve Hayvanat bahçelerinde vefat etmiş veya doğada ölü olarak bulunan hayvanları tek tek toplayıp muhafaza ederek bu müzede sergiye açtık. Başta üniversiteler olmak üzere Türkiye'nin her köşesinden bu müzeyi görmek için akın akın ziyaretçi geliyor. Bir diğeri ise Oyun ve Oyuncak müzesi. Türkiye'nin en kapsamlı oyuncak müzelerinden biri içerisinde 4 bin üzerinde oyuncak bulunuyor bunu bir tren olarak tasarladık yani bir trene giriyorsunuz ve trenin çerisi oyuncak müzesi, ilk vagonundan itibaren zamanda

yolculuk yaparak geziyorsunuz. Çocuklarımız babalarının annelerinin hatta dedelerinin ve ninelerinin oynadıkları oyuncakları görüyorlar. Bir önemli müzemizde Terazi Müzesidir, bana soruyorlar neden terazi müzesi diye, bakın Şey Ali Semerkandi Hz. Ömerin torunu, Hz. Ömer denilince akla ilk gelen şey Adalettir. Adaletin bugünkü simgesi ise Terazidir. O halde Hz. Ömer'in torununun metfun bulunduğu bu bölgeye Adaletin simgesi olan Terazinin müzesi olması gerekir diye düşündük ve bu müzeyi kurarak misafirlerimizin ziyaretine açtık. Bunun gibi ilçemizde daha birçok müzemiz var. Türkiye'nin hatta Dünyanın en ok müzesine sahip olan tek ilçe Çamlıdere'dir. Bunun yanında daha birçok yatırım ve hizmet yaptık Çamlıdere Turizmde kendini ispat etmiş emin adımlar atan bir ilçedir. 4 farklı alanda turizm yapabilen tek ilçe olma özelliğine de sahiptir. İnanç Turizmi, Kültür Turizmi, Müzeler Turizmi, Doğa ve Doğa Sporları turizmi, inşallah yakın zamanda Termal Turizmde de kendimizi göstereceğiz. Çamlıdere'mizde Sayın Cumhurbaşkanımızın da talimatları ile Termal suyu bulduk ve çıkardık. Termal Kaplıca tesislerimizin inşaatını başlatarak inşaatını tamamlamak üzereyiz. İnşallah Mayıs ayı içerisinde termal kaplıca tesislerimizi hizmete açacağız ve termal turizmde de kendimizi ispat etmiş olacağız.

Yeni projeleriniz nelerdir?

Çamlıdere için proje bitmez çünkü Çamlıdere öyle bir ilçe ki ne yaparsanız yapın hizmeti ve projeyi bitiremezsiniz. Ama bunlardan bir kaç tanesini saymak gerekirse sadece Türkiye'de değil Dünyada bir ilke daha imza atacak iki projemiz. Birincisi Soba Şeklinde bir bina yaptık ortalama 300 m2 lik bir soba şekline bina oluyor ve bu binanın içerisinde soba müzesi kurmak istiyoruz, elimizde oldukça fazla soba var bu sobaları yaptığımız bu bina içerisinde sergiye açmak ve bir soba müzesi kurmak istiyorum. Yine bir müzik aletleri müzesi yapmayı planlıyorum buda yine davul şeklinde bir bina olacak neresinden

bakarsanız bakın davul şeklinde olacak ve içerisinde dünyanın dört bir tarafından gelen müzik aletleri sergilenecek aynı zamanda birde amfi salonu olacak ve orada da ayda bir kez halkımıza enstrümantal müzik konseri vereceğiz kendi alanlarında ün yapmış sanatçılar gelecek ve konserler verecekler. Bunların yanı sıra Çamlıdere meydan projemiz var, 7 yıldır emeğini çektiğimiz ve ancak projesini onaylattığımız bir proje kentsel dönüşüm projesi olarak yapılacak olan bu değişimde Çamlıdere meydanında bulunan mevcut ama kötü görünümlü meydanı yıkıp yerine yeniden Ankara ve Çamlıdere kültürüne yakışır büyük bir çarşı ve meydan yapacağız. Yine Çamlıdere'nin turizmini büyütecek ve büyük oranda katkı

sağlayacak olan termal kaplıca projemiz var. Termal kaplıca inşaatımız tamamlandı. Kaplıcanın üzerine otel inşaatına başladık ve inşallah önümüzdeki birkaç ay içerisinde otelimizi de hizmete açmış olacağız. Çamlıdere'nin en büyük ihtiyacı olan termal otel sorununu çözmüş olacağız. Bunun gibi birçok daha projemiz var ama bunları şimdiden açıklamak yerine bizi takip etmeye devam edin diyorum

Neden soba Müzesi özel bir sebebi var mı? Çamlıdere'de sobacılık çok mu gelişmişti.

Soba Türk aile yapısında çok önemli bir yer kaplar bütün aileyi bir odaya toplayan birleştirici bir gücü vardır. Bir evin içerisinde soba yandığı zaman o evin fertleri sobanın etrafında toplanır ve bir birleri ile iletişim kurarlardı yani aile içi iletişim sağlanırdı. Bir evin dedesi ninesi oğlu, torunu tam üç kuşak o odada bir birleri ile iletişim kurar dertlerini dinler acılarını paylaşır azaltır sevinçlerini paylaşır çoğaltırdı. Aynı zamanda Soba Türk Ailesinin tasarrufunu gösteren bir olgudur, üzerinde su ısıtırsınız su ısıtma makinası, ekmek kızartırsınız ekmek kızartma makinası, aparatlar takıp çamaşırınızı kurutursunuz çamaşır kurutma makinası, üzerinde çay demlersiniz çam demleme makinası, yani kısacası bir sobadan bir çok şekilde faydalanabilirsiniz. Buda Türk İslam toplumunun tasarrufunu ve aile içi

iletişiminin en büyük göstergesidir. Günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş bu olguları nostalji olarak yaşatabilmek için soba müzesi.

'Çuf Çuf Oyuncak Müzesi'nin özelliği nedir? Ne tür oyuncaklar var?

Bakın oyuncak deyip geçmemek lazım oyuncak iyi kullanılırsa bir çocuğun eğitiminde çok önemli rol oynayan bir etkidir. Çocuklarımıza "aman be ağladı aldım" mantığıyla değil çocuğumuzu eğitmek istediğimiz alandaki oyuncaklar alarak hangi yönde geliştirmek istiyorsak o tür oyuncaklar la oynamasını sağlayarak yetiştirmemiz lazım. Geçmişte Almanya tarihine baktığımızda bir dönem çocukların oyuncaklarına bakınız hepsi top tüfek asker savaş sahneleri o nesilleri bu tür oyuncaklar ile büyüttmüşler o neslin içinden hitler çıkmış ve alman ırkı dünyanın üstün ırkı deyip Dünya savaşları başlatmış. Belli bir döneme damgasını vurmuş Almanya'yı tarih kitaplarına sokacak savaşlar yapmış. Bir dönem Amerika Birleşik Devletlerine bakıyoruz oyuncaklar tamamen uzay, mars, uzay aracı, astronot, onlarda çocuklarına "bak dünyadan sonra uzay var feza var oraları keşfetmek lazım" deyip çocukları bu tür oyuncaklar ile oynamalarını gelişmeleri sağlamışlar o oyuncaklar ile yetişmişler ve aya giden ilk insan onlardan olmuş. Bugün Mars'a ilk ayak basan marsta araştırma yapanlar onlar. Bizim de

ağladı aldım mantığından ziyade 2023 hedefine uygun nesiller yetişmesi için çocuklarımızı hangi yönde geliştirmek istiyorsak o yönde oyuncaklar alıp o tür oyuncaklar ile vakit geçirmelerini sağlamamız gerekir. Ufku olan nesiller yetiştirmemiz lazım, Çamlıdere oyuncak müzesi Türkiye'nin en kapsamlı oyuncak müzesi. Geçmiş ile şimdiki zamanı ve gelecek kuşakları buluşturma özelliği olan bir müze zamanda yolculuk yapacağınız bir müze. İçerisinde 4 bin civarında oyuncak var. Tel arabadan başlayıp eski tahta beşiklere, el yapımı oyuncak arabalardan başlayıp değeri maddiyat ile ölçülemeyecek oyuncaklara kadar mevcut hatta benim ilkokula başladığım zaman kullandığım beslenme çantam, çocukken oynadığım kamyon arabam, Çamlıdere ustaların torunları için yaptıkları el yapımı ahşap oyuncaklara kadar mevcut. Ben bunu size buradan anlatamam sizlerin ve okurlarımızın gelip görmesi lazım.

Zaman zaman radikal açıklamalarınız ve renkli

çıkışlarınız oluyor. Bunlarla ilgili geri dönüşler nasıl? Eleştiri alıyor musunuz?

Haber olmak kolay olmayan bir şeydir Çamlıdere'yi Ulusal basına taşıyacak her şeyi yapabilecek bir insanım bakın köpek sizi ısırırsa haber değeri yoktur ama siz köpeği ısırırsanız haber değeri yüksek bir habersiniz demektir. Arada yaptığım bu çıkışlarda genelde hep haklı olduğum çıkışlar olmuştur. Türkiye Belediyeler

Birliği toplantısında yaptığım konuşmada haklı yere bir çıkış yapmıştım. Küçük belediyeleri daha da küçültüp büyük belediyeleri daha çok büyüten sisteme çıkış yaptım. Küçük belediyelerin büyütülmesi için yapılması gereken işleri yapmayıp devletin bütün imkânlarını büyük belediyelere verilmesine bir serzenişim vardı. Küçüğü büyütme için bir şeyler yapmak gerekir. Büyük zaten büyüktür. Bu çıkışım gerek sosyal medyada

gerekse ulusal medya oldukça yankı bulmuştu ama bu yankının içinde de sürekli Çamlıdere vurgusu yapıldı ve ilçemin de reklamları oldu. Eleştiri manasında yıkıcı değil ama yapıcı eleştiriler aldığım oluyor.

İlçenizde ciddi bir temizlik ve düzen göze çarpıyor. Bunu nasıl sağlıyorsunuz?

Temizlik İslam'ın gereklerinden biridir. Müslüman bir Türk toplumunda yaşamanın en önde gelen gereklerinden biri de temizliktir. Eğer kirletmezseniz temizlemek zorunda kalmazsınız. Çamlıdere insanı evini nasıl temiz tutuyorsa sokaklarını caddelerini de evi gibi temiz tutmasını öğrendi artık. Ben caddede sokakta yürürken yerde gördüğüm çöpü yerden alıp gidip çöp kovasına atıyorum. Benim bu hareketimi gören hemşerilerimizde kendilerine ders çıkartıp sokak ve caddelerimizi kirletmemeye özen göstermeye başladılar. Bazen Çamlıdere caddelerinde dolaşırken bir kahvehanenin önünde oturan vatandaşlarımız davet ederler. "Başkanım buyurun bir çay içelim" davetinde bulunurlar. hemen yanlarına gidip selam verip otururum, eğer yerde sigara

izmariti varsa çay gelinceye kadar kalkar o izmaritleri toplarım bunu gören vatandaşlarımız o izmariti bir daha yere atmazlar. İşte buda çevreyi temiz tutmanın sırlarından biridir." Çamlıdere hem kültürü ile hem temizliği ile hem muntazam yaşantısı ile örnek bir ilçedir ve marka olma yolunda ilerlemektedir.

İlçenizde yaban hayatı da zengin. İlginç özelliklere sahip hayvanlar hangileri?

Çamlıdere Kültür ve müze şehri olmasının yanında aynı zamanda bir doğa ilçesidir. Çamlıdere coğrafyasında yaşayan yabani hayvanların başında kurt, ayı, vaşak, saz kedisi, geyik, porsuk, sincap vs. birçok hayvan türümüz vardır, bunların içinde en dikkat çeken ise sincaplarımızdır. Şeyh Ali Semerkandi külliyesi çevresinde bulunan sincaplarımızın yaban hayvanı olmasına rağmen insanları benimsemişler ki elinizle besleyebiliyorsunuz, kim olduğunuz nerden geldiğiniz önemli değil yeter ki samimi ve sıcakkanlı olun o sincapa bunu hissettirin gelir elinizden verdiğiniz o yemeği veya onu besleyecek bir şeyi (fındık, fıstık, ekmek) gibi elinizden alıp kendisini sevmenize izin verir.

Çamlıdere'nin en sevdiğiniz yeri neresi?

Benim Çamlıdere'm öyle bir ilçedir ki, her yeri ayrı bir güzeldir. Kültürü ile, yaşam tarzı ile, yaylaları ile, doğası ile, saklı bir cennettir her yeri ayrı bir güzeldir, ama illa bir yer söylemem gerekirse, Çamlıdere yaylası vardır, olabildiğince çam ormanlarının tam ortasında yayla ve yaylanın ortasında bir göl park. Muazzam bir görüntüsü vardır oksijeni olabildiğince hissedebileceğiniz bir ortamdır. Yine bizim benli yaylamız vardır. Kışı ayrı bir güzel, yazı ayrı bir güzeldir. Kısacası Çamlıdere'nin her yeri ayrı bir güzeldir.

Dünya'nın beşinci büyük fosil ormanı ilçenizde. Burasıyla ilgili ileriye dönük projeleriniz var mı?

Çamlıdere için bulunmaz büyük bir nimette sınırlarımız içinde bulunan bu fosil ormanıdır. Dünyada beşinci büyük fosil ormanıdır. Jeopark Turizmi için büyük bir imkân sağlayacak bu ormanı Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve İl Kültür Turizm Müdürlüğü ile birlikte birinci dereceden sit alanı konumuna alarak korumaya aldık. Aynı zamanda Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle Korunması mutlak alan olarak tescillendi ve Jeopark Turizmi ile ilgili bir takım çalışmaları alt yapısını kurmaya başladık. İlerleyen yıllarda bu fosil ormanımızı jeopark turizmine açmış oluruz diye düşünüyorum...

H. Caner Can kimdir?

1955 senesinde Ankara'da doğdu. 1979-1980 yılları arasında Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Arkeoloji bölümünü bitirdi. Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünde Genel Müdürlük Baş raportörü olarak hizmet verdi. 1983 senesinde bu görevinden istifa ederek baba mesleği olan ticarete atıldı. İlki 29 Mart 2004 senesinde olmak üzere, 2009 senesinde ikinci kez Çamlıdere Belediye Başkanlığı görevine seçildi. Göreve geldiği günden beri "İşimiz de gücümüz de Çamlıdere" misyonunu benimsedi. 30 Mart 2014 seçimlerinde üçüncü, 29 Mart 2019 yerel seçimlerinde ise dördüncü kez Çamlıdere Belediye Başkanlığına Seçildi. Evli ve 2 çocuk babasıdır.

Caner Can evde nasıldır?

Aslında bu soruyu bana değil aileme sormanız lazım ama söyle diyebilirim ben çok titiz ve muntazam bir insanım her şeyin yerli yerinde olmasını isteyen bir insanımdır ama aynı zamanda iyi bir eş iyi bir baba ve iyi bir dede olduğumu düşünüyorum. Ailemle vakit geçirmeyi seven ve onları mutlu etmeye gayret gösteren bir insanım kolay kızarım ama çokta kolay ve çabuk sakinleşirim ve gönül almasını da bilirim...

Ailenizle nasıl vakit geçirirsiniz?

Görevim icabı evde kalmaya çok fırsat bulamıyorum ama evde olduğumda bütün ailenin evde olmasını isteyen birisiyimdir aile demek eş çocuk torun hepsinin bir arada olması demektir. Bütün aileyle vakit geçirmeyi severim onların bir derdi varsa çareleri olmayı sevinçleri varsa sevinçlerini paylaşmayı bilen ve seven bir insanımdır. Onları dinlemeyi severim karşılık sohbet ve fikirlerini önerilerini dinleyerek vakit geçirmeye gayret ederim.

Spor yapıyor musunuz?

Maalesef spor yapmaya vakit ayıramıyorum zaten Çamlıdere'ye hizmet etme çabasıyla koşturmacayla çalışırken de doğal spor yapmış oluyorum. Ama yürümeyi severim şehir merkezinde genelde makam aracı kullanmam sürekli yürüyerek dolaşmaya gayret gösteririm buda bir nevi spor oluyor yani...

Hobileriniz var mı?

Hobi derken ben eski eşyaları çok severim bunu müzelerden de anlayabilirsiniz mümkün olduğunca eski antika değeri olan şeyleri inceler onlarla ilgilenirim insan onları eline aldıkça adeta o zamana yolculuk yapmış oluyor onun haricinde özel bir hobim yok.

Mutfakla aranız nasıl?

Çok kısa ve öz cevap vermem gerekirse mutfakta çok iyi biriyim çok güzel yemek yerim sadece yerim yapılması hazırlanması beni ilgilendirmez ben sadece yeme kısmıyla ilgilenirim...

Salih KURNAZ

Yazar

ÜLKENİN KİLİT TAŞI

Yani tarih önümüze bir kilit taşı koymuşsa;
 Abdülhamid Hanı anlamak yazısından bir alıntı:
 Köprünün her iki ayağına onlarca atış yapıyorlar.
 İlginç yıkılmıyor köprü. Sadece kıymıklar kopuyor yıkamıyorlar.
 Onlarca atış yapıyorlar top bataryasından.
 Sonra akılları başlarına geliyor.
 Ve tam köprünün ortasına kilit taşına tek atış yapıyorlar.
 Ve güm her şey darma duman.
 O anı gören turistler o anda çığlık atıyorlar.
 Sanki bi anda biri öldürülmüş gibi.
 Gözünüzün önünde işte direnen direnen ama en sonunda tek mermiyle vurulan bir adam gibi.
 Şunu anlıyorum ki tarihte kemer köprüleri kilit taşı gibi olan adamlar var.
 Abdülhamid han öyle anlıyorum ki ve galiba bunu tarihçiler de teyid ediyorlar hiç aksine bir şey okumadım.
 Herkesin hedefinde olan ve o düştüğü zaman bütün köprünün düşeceği her şeyin çökeceği gibi.
 Tabi içerdeki ona muhalif olan grupların bir bölümü sonradan çok derin pişmanlıklara gark oldular.
 Bunu anladılar bunun içerisinde meşhur pek çok zevatta var.
 Derim ki Abdülhamid handan bize miras kalan şey nedir?
 Bize miras kalan şey kanatımce şu; eğer kendi yaşadığımız çağda içerde ve dışarıda bir kişi hedef alınıyorsa bir kişi.
 Bütün oklar bir kişinin üzerine doğru yönelmişse yani tarih yine önümüze bir kilit taşı koymuşsa bunu muhafaza etmek lazım.
 İmam Şafi ye atfedilen bir söz vardır.
 Fitne zamanlarında kim doğru yoldadır anlamak için düşman

oklarının kime döndüğüne bakın. Böyle söylenir.

Benim Abdülhamid Handan çıkardığım ders budur:

Kilit taşlarına dikkat etmek lazım.

Günümüzde tarihin önümüze koyduğu ve Muhafaza etmemiz gereken köprünün kilit taşı Reisdır.

Ben böyle bilirim ve böyle söylerim.

MUHALEFET VE GÜVENLİK SORUNU

Gara olayını da bu yazı çerçevesinde değerlendirmek lazım.

Babam rahmetli derdi ki kendi zamanındaki muhalefet için:

‘Ellerine fırsat geçse ülkeyi veresiye satıp, peşin geri alırlar’ derdi.

Bu gün muhalefet bir güvenlik sorunu haline gelmiş gibi sanki.

‘Gözleri kararmış, başları dönmüş, ne yaptıklarını bilmiyorlar’

Diyemiyorum. Aksine ne yaptıklarının farkındalar gibi mi?

Sürekli köprünün merkez kilit taşını hedefe koyuyorlar.

Kendisine sürekli atış yapıyorlar. Olmadı ailesi hedefe konuluyor.

Şunu anlamaları lazım mı anlıyorlar galiba.

Köprünün kilit taşını düşürmekle

ülkeyi düşürdüklerinin farkındalar mı?

Gara olayı tarihi bir olay. Hayallerin yetişemeyeceği bir operasyon.

O bölgeyi ve kayaların içine açılmış yuvaları gördükten sonra

Daha da büyük bir olay olduğunu anlıyoruz.

ABD siz açılmaz ve böyle bir labirent yapılamaz.

Dünyanın korumasındaki bir yere yapılıyor bu hareket.

Gara hareketinde tabii ki amaç içerisindeki kaçırılmış kardeşlerimizi kurtarmaktır.

Diğer bir amaçta PKK lı teröristleri inlerinden çıkarmak ve bertaraf etmektir.

İçimizdeki ve dışımızdaki tüm jurnalciler dostlarına haber verdiler

‘Türk ordusu geliyor kaçın’ diye. Onlar da acımasızca savunmasız

Kardeşlerimizi şehid ettiler.

Bu şehidlerimizin çoğunun aileleri Diyarbakır da nöbet tutuyorlardı.

Bir gün evlatlarına kavuşmak için. Bu gün Devleti ve Başkanını suçlayanlar

Bir gün bu annelerin yanlarına gitmediler. Ana ve yavru muhalefetten hiç kimse.

Ne olurdu gitseydiniz de, dostlarınızı da araya koyarak bu çocuklarımızı kurtarsaydınız?

Bir kez olsun ‘PKK terör örgütüdür’ diyemediğiniz siyasi uzantısı HDP yetkilileriyle görüşseydiniz.

Hiçbir gayretiniz olmadı. Hep onları kayırdınız. FETÖ terör örgütünün kalkışmasına da

‘Danışıklı döğüş’ demediniz mi?

Allah rahmet eylesin. Onlar şehid oldular. Kurtaramadık onları. Kaçarken öldürdüler kaçtılar.

HDP nin oyları gözlerinizi bürüdü. Birkaç oy için gam ve keder bile duymadınız.

PKK ya ve HDP ye hiç suç bulmadınız. Onlara toz kondurmadınız. Bu fatura bir gün

Önünüze konulacaktır. Millet adil Allah adil. Şimdi kendinizi karda görün bakalım....

Bu olaya bir de Müslümanca bakmak gerekirse; bu şehidlerimizin önceden bilinmeyen kaderleridir.

Zira ömür ve ölüm ve yeri değişmez Allah’ın takdiri ne ise öyle olur. Uhud da 70 kişi şehid olmuştu. Münafıklar ‘gitmeselerdi bizim gibi ölmezlerdi’ dediler şehid ailelerine. Allah’ın bu konuda ayeti var. Ölüm ecel ve yeri konusunda: Bu tarihi olaya bir bakalım kaynaklardan:

Müslümanlar arasındaki münafıkların çabaları: Münafıklar bu gün PKK ile savaşı bırakalım diyenler gibi O gün Uhud gününde. “Savaşı bırakalım” diyenler olduğu gibi, baş münafık Abdullah b.Übeyy b.Selül aracılığıyla Ebu Süfyan’dan eman alınsa diyenler oldu.”(A.Köksal:3-4/541-542)-(Vakıdî:1/329-330)-(M.Hamdi Yazır:2/436)

Gerçek müslümanlar seçildi: “Şehidlerin eş ve çocukları ve yakınları ağladıkça münafıklar, sevinirdi. Yahudiler de şımardı. Kısacası İslam dininin dost ve düşmanı ayrıldı ve gerçekten Müslüman olanlar seçildi.”(A. Cevdet Paşa:1/188)

Bu günkü şehid annelerinin sakinliği gibi Uhud gününde ki şehidlerin ‘Ailelerinden şehid olanlar baha neyle diğerlerine baskı yapmıyorlar ve bir şey olmamış gibi davranıyorlardı.’

Herkes içindekini dışa vurdu:“Yanımızda kalsaydınız öldürülmezsiniz” dediler. “Uhud savaşı herke sin içindekini dışına vurma günü olmuş; mümini, münafıkı ayırt etmişti. Münafıklar; Müslümanların acısını Müslümanları peygamberden ayırmak için bir fırsat saydılar:

...

Münafıklar Müslümanlara: ‘Bize itaat etseydiniz, musibete uğramazdınız!’

...

Abdullah b.Übey b.Selül ve onunla birlikte hareket eden münafıklar, şehidlere, yaralıları seviniyorlar: ‘Eğer öldürülenleriniz burada, yanımızda olsalardı ölmezler ve öldürülmezlerdi’ dediler.”(A. Köksal:3-4/582)-(Vakıdî:1/271-365-366)-(E.Siraceddin:209)

Bir nefsin eceli gelmeden ölmesi imkansızdır: “Bunun üzerine (Ali İmran:145) ayeti nazil oldu: ‘Hiçbir kimse yok ki, ölümü Allah’ın iznine bağlı olmasın. Ölüm belli bir süreye göre yazılmıştır.’ Yani, bir nefsin eceli gelmeden ölme si imkansızdır.”(Vakıdî:1/371-372)-(A.Köksal:3-4/587-588)-(M.Hamdi Yazır:2/433)-(İbn İshak,İbn Hişam:3/153-154) “... Şöyle de: Uhud’a çıkmayıp’ (A.Köksal) Eğer evlerinizde kalmış olsaydınız bile, öldürülmesi takdir edilmiş olanlar öldürölüp düşecekleri yere kendiliğinden çıkıp giderlerdi....’ (Ali İmran:154) Allah demek istiyor ki, öldürülecekleri yere gitmemeleri mümkün değildir.”(Vakıdî:1/374)-(İbn İshak,İbn Hişam:160-161) Tarihten ve tarihi olaylardan elbette ibret almamız lazım. Selam ve dua ile...

ANKARA'YI KIRIKKALE'YE BAĞLAYACAK DEV PROJEDE KURALAR ÇEKİLDİ

Siteler Mobilyasını tekrar şaha kaldıracak Elmadağ Mobilyacılar Organize Sanayi bölgesinin yer tahsisleri için kuralar çekildi. Yatırımcılar artık hangi ada parselde fabrikalarını kuracaklarını öğrendi. Proje 2022 yılında tamamlanacak. Ankara ve Kırıkkale'den 20 bine yakın yeni istihdam sağlayarak her iki ili adeta bütünleştirecek.

Yer tahsis kuralarının çekilmesi törenine OSB Müteşebbis Heyeti Başkanı ve Ankara Vali Yardımcısı Recep Erkılıç, Elmadağ Kaymakamı Alper Tanrısever, Elmadağ Belediye Başkanı Adem Barış Aşkın, Müsiad Ankara Başkanı Hasan Basri Acar ve OSB ön katılımcıları katıldı.

Elmadağ OSB için ön katılımda bulunan yatırımcılar, noter huzurunda kuralarını çekerek yerlerini belirlediler. Altyapı projeleri bakanlık tarafından onaylanan OSB'de Mart ayında ihale sürecinin başlayarak alt yapı temelinin atılması ve 2022 başında fabrikaların kurulması planlanıyor.

İlk kurayı Osb Başkanı olarak çeken Hüseyin Taklacı, Elmadağ OSB'nin yatırımcılara, ülkemize ve mobilya sektörüne hayırlı uğurlu olmasını diledi. Taklacı, konuşmasında "Ankara Siteler on binlerce işyeri ve yüz binleri aşan iş gücü potansiyeli ile ülkemizin, en eski ve en büyük mobilya üretim sanayilerinden biri. Ancak çoğunluğu geleneksel yöntemlerle çalışan atölye tipi küçük ölçekli işletmelerin ağırlıkta olması, 3-5 katlı dikey yapılardan ve metre kare olarak küçük atölyelerden oluşması, gerek sosyal alan gerek üretim için yeterli alana sahip

olmaması ve belli bir organize yapısı olmaması nedeniyle OSB Statüsüne alınamamış ve mahalle yapısında bir semt olarak kalmıştır."

"Bu sebeple belirli sınırlar içerisinde, giriş çıkışları belli olan 21. Yüzyıla yakışır AR-GE Merkezi Sosyal Donatı alanları, eğitim ve üretim alanları ile Türk mobilyasını en üst seviyeye taşıyacak bir OSB kurulması için çalışmaları başlatmanın ve bu aşamaya gelmenin mutluluğunu yaşıyoruz." dedi.

Elmadağ Osb, toplamda 116 hektarlık alanda, Siteler'e 40 Km mesafede, 43 ili birbirine bağlayan Ankara-Samsun karayolu yanbaşı, Ankara-Sivas Otobanı projesi üzerinde, Lalabel Yüksek hızlı tren istasyonuna 9 km mesfede, Çin'i Avrupaya bağlayan demir İpekyolu projesi yanında, konvansiyonel tren hattı güzergahın da bulunuyor.

Proje tamamlandığında ilk etapta farklı büyüklüklerde 100'ün üzerinde fabrika ve 20.000'in üzerinde yeni istihdam sağlanması planlanıyor.

KAR TARIMA CAN SUYU OLDU

İTÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Şaylan, “Su ve tarım yılının meteorolojik ve hidrolojik olarak kurak geçen ilk üç ayının ardından meydana gelen yağışlar, tarımsal ürünlere doğal olarak olumlu yansiyacak ve pozitif olarak etkileyecek.” dedi.

İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Öğretim Üyesi Prof. Dr. Levent Şaylan, yaptığı açıklamada, 2020 yılının Ekim, Kasım ve Aralık ayındaki yağışların, Türkiye ortalamasının altında olduğunu söyledi.

2021 yılı Ocak ayında düşen toplam yağışların normal değerlerin üzerinde olduğunu, yani arttığını belirten Şaylan, buna rağmen 4 aylık yağış ortalamasının önceki yıllara göre yüzde 25 daha az olduğunu anlattı.

Şaylan, şubat ayında Türkiye’nin bir çok yerinde kar yağışının meydana geldiğini dile getirerek, şöyle devam etti:

“Kar yağışlarıyla birlikte toprağın üzerinde kar birikti. Bu biriken kar da yavaş yavaş eriyecek. Su havzalarında bulunan kar yavaş yavaş barajları, gölleri, akarsuları ve yeraltı su kaynaklarını destekleyecek. Bu durum topraktaki su miktarını da arttıracak. Yağışlarla birlikte toprağın su içeriği arttı. Martta sıcaklıkların artmasıyla birlikte toprakta bitkinin yetişmesi için yeterli miktarda su oldu. Ama özellikle bitkilerin ihtiyacının artacağı mart, nisan ve mayıs aylarında yağışların olması bitki gelişimi için daha iyi olur. İçinde bulunduğumuz şubat ayında bitkilerin su ihtiyacı az ve Türkiye’nin bir çok yerinde don olayı oluyor. Düşen yağışlar, hem yerüstü ve yeraltı sularını, hem su depolama yapılarımızda biriktirilen suyu, hem de toprakta biriken suyu arttırıyor.

Kar olarak düşen yağışlar özellikle ilkbahar aylarında eriyerek su kaynaklarımızı destekleyecektir.”

“DÜŞEN YAĞIŞLARIN TARIMSAL ÜRÜNLERE ÖNEMLİ KATKISI OLACAK”

Suyun tarım ürünlerinin yetişmesinde ve veriminin artmasında önemli olduğunun altını çizen Prof. Dr. Şaylan, “Türkiye’de 2020 yılı ekim, kasım ve aralık aylarındaki kuraklığın ardından 2021 yılı ocak ve şubat aylarında düşen yağışlar çok önemli. Su ve tarım yılının meteorolojik ve hidrolojik olarak kurak geçen ilk üç ayının ardından meydana gelen yağmur ve kar şeklinde yağışlar, tarımsal ürünlere doğal olarak olumlu yansiyacak ve pozitif olarak etkileyecek. Kışlık olarak ekilen tahılların su ihtiyacı mart ayından itibaren artmaya başlayacak; yazlık ekilecek ve sulama gerektiren bitkiler için de özellikle barajların, göllerin, akarsuların su seviyesinin artması önemli. Ayrıca kar ile birlikte yeraltı su seviyelerinin artmasının tarımsal ürünlere önemli katkısı olacaktır.” ifadelerini kullandı.

Şaylan, toprak ve tarımsal ürünler için biraz daha yağışın gelmesinin daha iyi olacağını ifade ederek, “Mart ayında bir miktar daha yağışlar artarsa daha sorunsuz bir şekilde tarımsal ürünler ekilir ve verim artabilir.” dedi.

Yağışlar artsa da kuraklığın geçtiğinin söylenemeyeceğini dile getiren Prof. Dr. Levent Şaylan, sözlerini şöyle tamamladı:

“Kuraklık önümüzdeki yıllarda problem olarak karşımıza çıkabilir. Bunun yanında, şiddetli yağışlar, sıcak hava dalgaları, fırtınalar, dolu yağışları gibi aşırı hava olayları da karşımıza çıkacak problemlerden bazıları. Bunlarla üreticinin baş etmesinin yolu birleşmesinden geçiyor. Küçük üretici gelecekte bu problemlerle baş etmekte zorlanabilir. Üreticilerin mümkünse tarım sigortası yaptırmalarını her zaman öneriyorum.”

İsmail TEKPINAR

Siyasetçi – Yazar

28 ŞUBAT POSTMODERN DARBE VE Z KUŞAĞI

A Anlayacağımız gelecek nesillerimiz geçmişle bağları kopmayacak köprüler yıkılmayacak bilecekler ki geçmişte neydi şimdi neredeyiz neler yapıyoruz neler yapacağız...

Eskiden bilgiye ulaşmak bu kadar kolay değildi şimdi tek bir tuşla anında doğru bilgi akışı önünüze gelebiliyor...

Sakin bu kuşağı "Z" veya herhangi bir batı menşeli kalıp içine almaya çalışmayın!

Bunu yapan cezasını sandıkta görür...

Verilere göre önümüzdeki seçimlerde yedi milyon genç ilk defa oy kullanacak. Yani işte onların bahsettiği Z kuşağının bir kısmı...

Biz onlara nesl-i âtî (gelecek nesil) demiştik... Geldiler ve gelmeye de devam edecekler...

Şimdi bu gençler iktidarda Ak Partiyle doğduğunu düşünürsek eski Türkiye'yi onlara anlatmak bizlere düşmektedir...

Aslında bu konuda öncelikli görev ebeveynlere düşüyor.

Bir kısmı anlatır bir kısmı umursamaz, sonrada iş başa düşer...

Ak parti artışıyla eksisiyle refah çitasını yükseltti. Bir otomobil dergisinde yıllar önce okumuştum. Diyordu ki biz ful bir şekilde araç yapıyoruz, fakat Türkler "fulün fulünü" istiyorlar...

Evet bizler her dem en iyisinin daha a'lâsını en yükseğini istiyoruz...

İktisatta bir teori vardır; İnsanoğlunun istekleri sonsuzdur, karşılamak için refah düzeyimiz yüksek olmalıdır...

Eski Türkiye'yle mukâyese edersek kimse şunu diyemez; "yeni Türkiye de biz daha kötüyüz". Diyenlere de inanmayın derim...

Birde bu ülke her dem ne vakit ayağa kalkacak olsa hep bir darbe vurulmuş...

Bunlardan biride 28 Şubat 1997 meşhur 28 Şubat "Postmodern Darbe"...

Tam 24 yıl önce bu darbenin bin yıl süreceği iddia edilmişti.

Aslında yanıldılar ve siyasi, tarihe yapanlar ve yaptıranlar kara bir leke olarak geçti.

Kısa kısa bahsedeyim de unutulmasın...

Aralık 1995 genel seçimlerinde Türkiye de bir ilk yaşandı halk Milli Görüş lideri Necmettin Erbakan'ı sandıktan zaferle çıkarmayı başardı. Bu seçimin ardından ilk defa milli görüş kanadı iktidara gelmişti.

Erbakan liderliğindeki Refah Partisi % 21 oyla Meclisteki 550 sandalyenin 158'ini kazanmıştı.

Akabinde 28 Haziran 1996'da Erbakan'ın başkanlığında Tansu Çiller'in Doğru Yol Partisi ile koalisyon hükümeti kuruldu.

Meşhur 54. Hükümet denk bütçeyi yaptı. Memura, işçiye, emekliye, askere,

Bu ülke ne vakit ayağa kalkmak istese çelme takıp ataletle uğratmak için var güçleriyle saldırdılar...

Türkiye de iktidar olursunuz lâkin muktedir olamazdınız...

Eski düzen böyleydi. Şimdi tutturdular bir Z kuşağı hikâyesi gidiyorlar...

Sizin o bahsettiğiniz kuşak öncelikle Z kuşağı değil nesl-i âtîdir...

polise inanılmaz zamlar yapıldı; akla hayale gelmeyecek rakamlar...

Kimi statülerde % 50'ye ulaşan zamlar verildi.

Tabi refah düzeyi artınca insanların gözü açılmaya başladı. Bu, imtiyazlı kısımları rahatsız etmeye başladı.

"Erbakan Şeriat ve İrtica faaliyetlerinde bulunacak" diyerek o dönemde korku senaryolarıyla her gün ekranlarda haberler yapılıyor, gazetelere manşetler atılıyordu. Muhalefet, sendikalar, iş dünyası aynı korkulardan bahsediyordu. Hepsinin ortak buluştukları başlık belli olmuştu artık; "Konu; İrtica!".

Başbakan Necmeddin Erbakan kanaat önderlerine iftar yemeği verdi. "Başbakanlık konutuna sakallılar geldi" diye dönemin havuz medyası ve muhalefet saldırıya geçti.

Dindar, namaz kılan, eşinin veya annesinin başı kapalı olanlara karşı fişlemeler başladı.

Akademisyenler, subaylar ve yöneticiler irtica-i faaliyet nedeni öne sürülerek görevlerinden uzaklaştırıldı. Müslüman bir ülkede dindar olup İslâmiyeti yaşayamazsınız denildi ve iş hakları fesh edildi...

Dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından: "Başörtünüz varsa okullara giremezsiniz, burası İran değil gidin oralarda okuyun" gibi

İrtica-i zihinler tarafından saygısızca sözler söylendi.

Sırf Müslümanları tarikatları, cemiyetleri kötü göstermek adına Müslüm Gündüz ve Fadime Şahin olayını sahaya sürdüler...

Uzun lafın kisası dönemin Genelkurmay Başkan yardımcısı Çevik Bir "Demokrasiye balans ayarı yaptık" dedi.

Sincan da tankları yürüterek bir kesim buna destek mahiyetinde "ordunun siyasete ayar vermesi gerekirdi" söylemlerini dile getirdi.

Tarihin en uzun milli güvenlik kurulu toplantısı yapıldı, 8 saat 45 dk sürdü.

21 Mayıs da Dönemin Cumhuriyet başsavcısı Vural Savaş Refah Partisinin süreli olarak kapatılması için dava açtı ve 16 Ocak 1998 de Refah Partisi kapatıldı. Sonuç olarak da Erbakan hocaya 5 yıl siyasi yasak getirildi...

Unutmayalım 11 Haziranda Batı çalışma grubu, dönemin genelkurmay başkanlığı tarafından oluşturuldu.

Tansu Çiller Erbakan'dan başbakanlığı istedi fakat Erbakan reddetti...

18 Haziran Erbakan istifasını verdi. Demirel ise hükümeti kurma görevini Anavatan Partisi genel başkanı Mesut Yılmaz'a verdi.

Unutmayalım ki o dönemde Fetö hiç sevmediği Milli görüş kanadına ve Erbakan'a karşı şu söylemlerle manşet attırmıştı: "beceremediniz bırakın artık" fetö darbe girişiminde bulunanların yanında yer almış "Hatta asker sivillerden daha demokrat" demişti.

Hain fetö 15 Temmuz 2016 da da bizatihi darbe girişimde bulundu...

Dönemin gazete manşetleri ne demişti son olarak onları da hatırlayalım:

Gerekirse Silah bile kullanırız,

Ordudan son Uyarı,

Muhtıra gibi tavsiye,

Hocayı göndermek artık vacip oldu

İşte bunları o dönemde yapılanları ve yaptırımları unutmayın ki yarınlaraya yön verebileyim. Yeni nesiller bunları bilmeli, öğrenmeli.

50 sent'e muhtaç olan Türkiye den teknolojiye atak yapan Türkiye ye dönüştüğünü, zamanında Türkiye Cumhuriyeti Başbakanının ABD başkanı karşısında nasıl aciz kaldığını unutmayalım.

1999 deprem paralarıyla memura maaş ödeyen hükümetleri de unutmayalım.

Aksi takdirde hafıza-i beşer nisyan ile malûdür sözü gerçek olur... Vesselâm...

DİZEL OTOBÜSÜ ELEKTRİKLİ OTOBÜSE DÖNÜŞTÜ

Ankara Büyükşehir Belediyesi Türkiye’de bir ilke daha imza atarak dizelden dönüştürülmüş yüzde 100 elektrikli otobüs üretimini gerçekleştirdi. Büyükşehir Belediyesi iştiraki BELKA A.Ş. tarafından üretilen örnek projeyi kamuoyuna tanıtan Başkan Mansur Yavaş, “Bundan sonra inşallah Ankara’nın sokaklarında elektrikli otobüsleri göreceğiz. Sanayi Bakanlığı’nın onayının ardından sonra da seri üretime geçmeyi planlıyoruz” dedi.

Kullanım süresi dolmuş toplu taşıma araçlarını yüzde 100 elektrikli otobüse dönüştürerek ekonomiye kazandıracak doğa dostu proje, Avrupa standartlarındaki testleri de başarıyla geçti.

TÜRKİYE’DE BİR İLK: ÇEVRECİ OTOBÜS BAŞKENT SOKAKLARINDA DOLAŞACAK

BELKA A.Ş tarafından dizel otobüsten dönüştürülerek AB standartlarında testleri başarıyla geçen “Türkiye’nin ilk dönüştürülmüş %100 elektrikli otobüsü” için düzenlenen tanıtım programına katılan Başkan Yavaş, hava kirliliğinin de önüne geçecek elektrikli otobüs ile ilgili şu açıklamalarda bulundu:

“Eski bir otobüsün tamamen elektrikli hale gelmesinin dönüşümünü sağladık. Eski otobüsler hem hava kirliliği hem yakıt tüketimi açısından Ankara için son derece sakıncalıydı. Çünkü Ankara’da çok araç kullanılması ve diğer sebeplerden dolayı zaman zaman hava kirliliği yaşıyoruz. Şu

anda testler Avrupa standartlarına göre tamamlandı. Sanayi Bakanlığı’na müracaat ederek onay aldıktan sonra artık seri üretmenin çaresine bakacağız. Bundan sonra Ankara’nın sokaklarında elektrikli otobüsleri inşallah göreceğiz.”

Büyükşehir Belediyesinin kendi imkanları ve kendi teknolojisiyle bu otobüsü dönüştürdüğünü ifade eden Başkan Yavaş, “Belli bir zamana bağlı ama en azından kendi teknolojimizle bunun yapılabileceğini göstermiş olduk. Ayrıca yurt dışından gelen bütün parçaların da ülkemizde üretilmesi için çalışmalarımız devam edecek. Güzel bir örnek olduğunu düşünüyorum. Üniversiteler ve iş dünyasıyla görüşmek suretiyle kapasiteyi daha da artırarak, inşallah bir an evvel elektrikli dönüşümün sağlanmasını istiyoruz.”

YÜZDE 100 ELEKTRİKLİ OTOBÜS

BELKA mühendis ve çalışanları tarafından dönüştürülen otobüs yüzde 100 elektrikle çalışan, doğa

dostu, sessiz, çok daha ekonomik ve ileri teknolojiyi içeriyor.

Mevcut sistemin yenilenmesi ile en az 15 yıl daha kullanım ömrünün uzatıldığını belirten BELKA A.Ş. Genel Müdürü Dursun Çiçek de şu bilgileri paylaştı:

“Bu çalışma, 10-15 yıl kullanım süresi dolmuş, ağır bakım süreçleri başlamış toplu taşıma araçları ve özel sektörün elindeki benzer toplu taşıma ve her segment servis araçlarına da kolayca uygulanabilecek. Türkiye’de ilk defa 16 yaşında eski bir otobüsü yüzde 100 elektrikli otobüse dönüştürmeyi başardık. Avrupa standartlarındaki tüm testleri başarı ile geçti. Ülkemiz ve Ankara için çok önemli bir gelişme. İnşallah bunun devamı gelecek. Yol testlerinde otobüsümüz ile 300 km menzilli ideal koşullarda ise 400 km’yi de bulduk. 3 saatte tam şarj oluyor. Bu şarj bir günden daha fazla yetebiliyor. Otobüsümüzün kabaca maliyeti yerli bir otobüsün 3’te 1 fiyatına denk geliyor. Yakıt olarak aynı segment aynı yaştaki dizel otobüse göre 5’te 1 yakıt maliyeti var. Belediyemizin çalışanları ve imkanları ile bu dönüşümleri

sağladık. Bundan sonraki amacımız da yerli firmalarımız ve üniversitelerimizle iş birliği yaparak yurt dışından ithal edilen bir takım kalemleri ve yazılımları yerileştirmek. Önümüzdeki haftalarda başkanımız yeni yatırımları da değerlendirecek.”

DİZEL OTOBÜSLERE GÖRE DAHA EKONOMİK

Sıfır elektrikli otobüs maliyetinin 3’te 1 maliyetine yüzde 100 elektrikli otobüs dönüştürülürken, dizel otobüsün elektrikli otobüse dönüşümünde sadece yakıt farkı ise 3,5 yılda kendini amorti

etme özelliğine sahip. Dönüşüm işleminden sonra kullanım ömürleri 15 yıl uzayan ve yüzde 80’e yakın yakıt tasarrufu sağlayan otobüsler, gece şarjıyla birlikte 3-4 saatlik şarjla yaklaşık 300 ila 400 kilometre yol yapabiliyor.

BELKA Atölyesinde çıkartılan dizel motor, şanzıman ve yakıt deposu gibi ana sistemlerle otobüs yaklaşık bin kilogram üzerinde hafifletilerek yük dağılımı daha dengeli hale getirildi. Testler sonucunda Ankara Büyükşehir Belediyesi BELKA Atölyesi, yüzde 100 elektrikli dönüşüm tadilat yetkisi almış ilk şirket olacak.

8 MART

DÜNYA KADINLAR GÜNÜ

*Kimi zaman anamız,
bacımız, kızımız,
kimi zaman
can yoldaşımız,
hayat arkadaşımız,
kimi zaman da
eğitimcimiz ve
yol göstericimiz olan ve
bizi biz yapma yolunda
yüreğindeki sevgi ve
şefkati her zaman
karşılıksız verebilen
tüm fedakâr kadınlarımızın
"Dünya Kadınlar Günü"
kutlu olsun...*

Fatih CÜREBAL
Kavaklıdere Spor
Kulübü Başkanı

%100 MİLLİ SERMAYE İLE AKÜ ÜRETİMİNDE TÜRKİYE LİDERİ

 YİĞİTAKÜ

   yigitakuas
www.yigitaku.com

e-ticaret | e-ihracat
seferberliđi

Ankara Ticaret Odası

SINIRLARI AŞ MİLYONLARA ULAŞ

ATO'dan Üyeleri için Dijital Yatırım Desteği

Üye işletmelerimizin dijital dünyaya uyum sağlayarak dünyanın dört bir yanına satış yapabilmeleri için, yatırım maliyetlerini sıfıra indiriyoruz.

*ATO üyeleri için ücretsizdir.

1 yıl danışmanlık desteği almak, eğitimlere katılmak ve e-ticaret web sitesi sahibi olmak için

Hemen Başvur!

BİLGİ İÇİN
444 0 286

KAYIT İÇİN
www.atonet.org.tr

